

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 20.12.2010
KOM(2010) 774 lopullinen
Liite A/Luku 02

LIITE A

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa

LIITE

LUKU 2: YKSIKÖT JA YKSIKÖIDEN RYHMITTELYT

- 2.01 Maan kansantalous on järjestelmä, jossa yhteisöt ja ihmiset ovat vuorovaikutuksessa vaihtamalla ja siirtämällä tavaroita, palveluita ja maksuvälineitä (esimerkiksi rahaa) tavaroiden ja palveluiden tuottamiseksi ja kuluttamiseksi.

Kansantaloudessa vuorovaikutuksessa olevat yksiköt ovat taloudellisia yksiköitä, jotka voivat omistaa varoja, ottaa velkaa ja osallistua taloudelliseen toimintaan ja suorittaa taloustoimia muiden yksiköiden kanssa. Niitä kutsutaan institutionaalisiksi yksiköiksi.

Kansantalouden tilinpidossa käytettyjen yksiköiden määrittelyllä on monta eri tarkoitusta. Ensinnäkin yksiköt ovat tärkeitä rakenneosia, kun talous määritellään maantieteellisesti: esimerkiksi maat, alueet ja rahaliiton tai poliittisen unionin kaltaiset maaryhmät. Toiseksi yksiköt ovat tärkeitä rakenneosia, kun yksiköitä ryhmitellään institutionaalisiksi sektoreiksi. Kolmanneksi yksiköt ovat tärkeitä, kun määritetään kirjattavia virtoja ja varantoja. Saman institutionaalisen yksikön eri osien välisiä taloustoimia ei periaatteessa kirjata kansantalouden tilinpitoon.

- 2.02 Kansantalouden tilinpidossa käytetyt yksiköt ja yksiköiden ryhmittelyt määritellään pitäen lähtökohtana sen taloudellisen analyysin lajia, johon ne on tarkoitettu, eikä tilastokyselyissä tavallisesti käytettäviä yksikkötyyppejä. Jälkimmäiset yksiköt (esimerkiksi yritykset, hallintayhtiöt, toimialayksiköt, paikalliset yksiköt, julkishallinnon yksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, kotitaloudet jne.) eivät ehkä ole tyydyttäviä kansantalouden tilinpidon tarkoituksiin, koska ne perustuvat oikeudellisiin, hallinnollisiin tai kirjanpidollisiin kriteereihin.

Tilastoviranomaisten tulee ottaa huomioon EKT:ssä vahvistetut analyysiyksiköiden määritelmät sen varmistamiseksi, että tutkimuksissa, joilla tiedot kerätään, kaikki EKT:ssä käytetyt tilastojen laadinnassa tarvittavat tietoelementit otetaan vähitellen käyttöön.

- 2.03 Järjestelmälle on ominaista, että siinä käytetyt yksiköt perustuvat tyypiltään kolmeen tapaan jakaa talous osiin.

- 1) Virtojen ja varantojen analysoimiseksi on olennaista valita yksiköt, jotka mahdollistavat taloudellisten toimijoiden välisten käyttäytymissuhteiden tutkimisen;
- 2) Tuotantoprosessien analysointia varten on olennaista valita yksiköt, jotka ilmentävät teknistaloudellisia suhteita tai vastaavat paikallisia toimintoja;
- 3) Alueellisia analyysejä varten tarvitaan yksiköitä, jotka vastaavat paikallisia toimialoja.

Institutionaaliset yksiköt on määritelty, jotta ensimmäinen näistä tavoitteista voidaan saavuttaa. Kohdassa 1 mainittujen käyttäytymissuhteiden vuoksi on tarpeen, että yksiköt heijastavat kaikilta osin niiden institutionaalista taloudellista toimintaa.

Kohdissa 2 ja 3 mainitut tuotantoprosessit, teknistaloudelliset suhteet ja alueelliset analyysit edellyttävät paikallisten toimialayksiköiden kaltaisia yksiköitä. Jäljempänä tässä luvussa on selostus näistä yksiköistä.

Ennen kuin näille EKT:ssä käytetyille yksiköille annetaan määritelmät, on välttämätöntä määritellä kansantalouden rajat.

KANSANTALouden RAJAT

2.04 Yksiköt, jotka muodostavat maan kansantalouden ja joiden virrat ja varannot kirjataan EKT:oon, ovat kotimaisia yksiköitä. Kunkin institutionaalisen yksikön kotipaikka on se talousalue, jolla yksikön taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus sijaitsee. Nämä yksiköt katsotaan kotimaisiksi yksiköiksi kansalaisuudesta ja oikeudellisesta muodosta riippumatta sekä siitä riippumatta, ovatko ne läsnä talousalueella ajankohtana, jolloin ne suorittavat taloustoimen.

2.05 Talousalue muodostuu seuraavista:

- a) alue (maantieteellinen alue), jonka tosiasiallisesta hallinnoinnista ja taloudellisesta valvonnasta huolehtii yksi julkinen hallinto;
- b) kaikki vapaa-alueet, mukaan luettuna tullivarastot ja tullin valvonnassa olevat tehtaat;
- c) kansallinen ilmatila, aluevedet ja kansainvälisillä vesillä sijaitseva mannerjalusta, jonka hallintaan maalla on yksinoikeus;
- d) enklaavit eli erillisalueet (eli maantieteelliset alueet, jotka sijaitsevat ulkomailla ja joita maan keskushallintoviranomaiset [suurlähetystöt, konsulaatit, sotilastukikohdat, tieteelliset tutkimusasemat jne.] käyttävät valtioiden välisten kansainvälisten sopimusten mukaisesti);
- e) kansainvälisillä vesillä maan mannerjalustan ulkopuolella sijaitsevat öljy-, luonnonkaasu- ym. esiintymät, joilla työskentelevillä yksiköillä on kotipaikka kyseisellä alueella, kuten edellisessä alakohdassa on määritelty.

Kalastusaluksia, muita aluksia, porauslauttoja ja lentoaluksia kohdellaan EKT:ssä samalla tavoin kuin liikkuvaa kalustoa siitä riippumatta, ovatko ne kotimaisten yksiköiden omistamia ja/tai liikennöimiä tai ulkomaisten yksiköiden omistamia ja kotimaisten yksiköiden liikennöimiä. Taloustoimet, joihin sisältyy liikkuvan kaluston omistamista (kiinteän pääoman bruttomuodostus) ja käyttöä (vuokraus, vakuutus jne.), luetaan sen maan kansantalouden piiriin, jossa omistajalla ja/tai vastaavasti liikennöijällä on kotipaikka. Rahoitusleasingissä oletetaan tapahtuvan omistajan muutos.

Talousalue voi olla suurempi tai pienempi alue kuin edellä on määritelty. Suuremmista alueista voidaan mainita esimerkkinä rahaliitto, kuten Euroopan rahaliitto, ja pienempiin alueisiin lukeutuu esimerkiksi jonkin maan osa, kuten alue.

2.06 Alueen ulkopuoliset erillisalueet eivät kuulu talousalueeseen.

Talousalueeseen eivät kuulu myöskään ne maan oman maantieteellisen alueen osat, joita seuraavat organisaatiot käyttävät:

1. muiden maiden keskushallintoviranomaiset;
2. Euroopan unionin toimielimet ja elimet; ja
3. kansainväliset järjestöt valtioiden välisten kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

Euroopan unionin toimielinten ja elinten sekä kansainvälisten järjestöjen käyttämät alueet ovat erillisiä talousalueita. Sellaisten alueiden ominaispiirre on, että ainoat, joilla on siellä kotipaikka, ovat kyseiset instituutiot.

- 2.07 'Taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus' tarkoittaa, että talousalueen sisällä sijaitsee jokin paikka, jossa yksikkö harjoittaa taloudellisia toimintoja ja taloustoimia merkittävässä määrin joko määräämättömän tai määrätyn, mutta pitkän ajanjakson ajan (vuoden tai enemmän). Maan ja rakennusten omistamista talousalueella pidetään riittävänä sille, että omistajalla on siellä taloudellisen mielenkiinnon keskus.

Yritykset kytetään lähes aina vain yhteen kansantalouteen. Verotuksen ja muiden oikeudellisten vaatimusten vuoksi on yleistä, että kullakin lainkäyttöalueella toteutettaviin toimintoihin käytetään erillistä juridista yksikköä. Lisäksi määritetään erillinen institutionaalinen yksikkö tilastotarkoituksia varten, kun yksittäisellä juridisella yksiköllä on merkittävää toimintaa kahdella tai useammalla alueella (esimerkiksi sivukonttorit, maan omistus, monella alueella toimivat yritykset). Kun tällaiset juridiset yksiköt jaetaan osiin, saadaan selville kunkin näin yksilöidyn yrityksen kotipaikka. 'Taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus' ei merkitse, että sellaisia yksiköitä, joilla on merkittävää toimintaa kahdella tai useammalla alueella, ei pitäisi jakaa.

Kun yritykseltä puuttuu fyysinen ulottuvuus, yrityksen kotipaikka määräytyy sen talousalueen mukaisesti, jonka lakien mukaan yritys on yhtiöity tai rekisteröity.

- 2.08 Yksiköt, joilla katsotaan olevan kotipaikka kyseisessä maassa, voidaan jakaa seuraavasti:
- a) yksiköt, joiden kaikki taloustoimet liittyvät tuotantoon, rahoitukseen, vakuutustoimintaan tai tulojen uudelleen jakamiseen lukuun ottamatta maan ja rakennusten omistamiseen liittyviä taloustoimia;
 - b) yksiköt, joiden kaikki taloustoimet liittyvät pääasiallisesti kulutukseen lukuun ottamatta maan ja rakennusten omistamiseen liittyviä taloustoimia;
 - c) kaikki yksiköt maan ja rakennusten omistajina lukuun ottamatta yksiköitä, jotka omistavat varsinaisen alueen ulkopuolisia erillisalueita, jotka ovat muiden valtioiden talousalueiden osia tai itsenäisiä valtioita.
- 2.09 Muista yksiköistä kuin kotitalouksista voidaan kaikkien paitsi maan ja rakennusten omistamiseen liittyvien taloustoimien osalta erottaa seuraavat kaksi tapaus:

- a) toimintaa harjoitetaan yksinomaan maan talousalueella: yksiköt, jotka harjoittavat sellaista toimintaa, ovat kotimaisia yksiköitä kyseisessä maassa;
- b) toimintaa harjoitetaan vähintään vuoden ajan useampien maiden talousalueilla: ainoastaan sen osan yksiköstä, jolla on taloudellisen mielenkiinnon keskus maan talousalueella, katsotaan olevan kotimainen yksikkö kyseisessä maassa.

Kotimainen institutionaalinen yksikkö voi olla nimellinen kotimainen yksikkö sellaisen toiminnan osalta, jota toisen maan kotimainen yksikkö harjoittaa kyseisessä maassa vähintään vuoden ajan. Jos toimintaa harjoitetaan alle vuoden ajan, se on osa tuottajana toimivan institutionaalisen yksikön toiminnoista, eikä tuolloin katsota olevan erillistä institutionaalista yksikköä. Jos toiminta – vaikka se on kestänyt yli vuoden – on merkityksetöntä ja jos kyseessä on laitteiden asennus ulkomailla, erillistä yksikköä ei katsota olevan, vaan toiminta kirjataan tuottajana toimivan institutionaalisen yksikön toimintana.

2.10 Kotitaloudet, joilla on maassa taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus, ovat kotimaisia yksiköitä, paitsi jos ne ovat maan ja rakennusten omistajia. Ne ovat kotimaisia yksiköitä siinäkin tapauksessa, että ne toimivat ulkomailla alle vuoden pituisia ajanjaksoja. Niihin on luettava erityisesti seuraavat:

- a) rajatyöntekijät eli henkilöt, jotka ylittävät rajan päivittäin naapurimaassa työskentelyä varten;
- b) kausityöntekijät eli henkilöt, jotka kausittain lähtevät maasta usean kuukauden mutta alle vuoden pituiseksi ajaksi työskennelläkseen toisessa maassa;
- c) matkailijat, potilaat, opiskelijat, vierailevat virkamiehet, liikemiehet, myyntimiehet, taiteilijat ja miehistön jäsenet, jotka matkustavat ulkomailla;
- d) paikallisesti rekrytoitu henkilöstö, joka työskentelee ulkomaisten hallitusten erillisalueilla;
- e) erillisalueilla päämajaa pitävien EU:n toimielinten ja kansainvälisten siviili- tai sotilasorganisaatioiden henkilöstö;
- f) erillisalueille sijoitetut maiden hallitusten viralliset siviili- tai sotilasedustajat (mukaan luettuna heidän kotitaloutensa).

Opiskelijoita pidetään aina kotimaisina riippumatta siitä, kuinka pitkään he opiskelevat ulkomailla.

2.11 Kaikki talousalueeseen kuuluvaa maata ja/tai rakennuksia omistavat yksiköt ovat sen maan kotimaisia tai nimellisiä yksiköitä, jossa kyseessä olevat maa tai rakennukset sijaitsevat.

INSTITUTIONAALISET YKSIKÖT

2.12 Määritelmä: Institutionaalinen yksikkö on taloudellinen yksikkö, jolle on ominaista pääasiallista toimintaansa koskeva itsenäinen päätösvalta. Kotimaisen yksikön katsotaan olevan institutionaalinen yksikkö talousalueella, jolla sen taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus sijaitsee, jos se päättää itsenäisesti toiminnastaan ja jos sillä on täydellinen kirjanpito tai valmiudet laatia täydellinen kirjanpito.

Yksiköllä on itsenäinen päätösvalta pääasiallisen toimintansa suhteen, kun yksikkö

- a) on oikeutettu omistamaan tavaroita tai varoja omissa nimissään; se pystyy muuttamaan tavaroiden ja varojen omistusoikeutta taloustoimilla muiden institutionaalisten yksiköiden kanssa,
- b) kykenee tekemään taloudellisia päätöksiä ja harjoittamaan taloudellisia toimintoja, joista se on vastuussa ja laillisesti tilivelvollinen,
- c) kykenee ottamaan velkoja omissa nimissään, ottamaan muita velvoitteita tai muita sitoumuksia ja tekemään sopimuksia,
- d) kykenee laatimaan täydellisen kirjanpidon, joka kattaa kaikki yksikön tilinpitojakson aikana toteuttamat taloustoimet sekä varoja ja velkoja koskevan taseen.

2.13 Seuraavia periaatteita sovelletaan silloin, kun yksiköillä ei ole institutionaalisen yksikön ominaispiirteitä:

- a) kotitalouksilla katsotaan olevan itsenäinen päätösvalta pääasialliseen toimintaansa nähden, joten ne ovat institutionaalisia yksiköitä, vaikka ne eivät pidäkään täydellistä kirjanpitoa;
- b) yksiköt, jotka eivät pidä täydellistä kirjanpitoa eivätkä kykene vaadittaessa laatimaan täydellistä kirjanpitoa, eivät ole institutionaalisia yksiköitä;
- c) yksiköt, joilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaikka ne pitävätkin täydellistä kirjanpitoa, ovat osa niitä valvovia yksiköitä;
- d) yksiköiden ei tarvitse julkaista tilejään ollakseen institutionaalisia yksiköitä;
- e) yksiköitä, jotka muodostavat osan tuotantoa harjoittavasta ryhmästä ja pitävät täydellistä kirjanpitoa, pidetään institutionaalisina yksiköinä siinäkin tapauksessa, että ne ovat osittain luovuttaneet itsenäistä päätösvaltaansa ryhmän yleisestä johtamisesta vastaavalle keskusyksikölle (pääkonttorille); pääkonttorin itsensä katsotaan olevan valvomistaan yksiköistä erillinen institutionaalinen yksikkö;
- f) yritysmäiset yhteisöt ovat yksiköitä, jotka pitävät täydellistä kirjanpitoa, mutta niillä ei ole oikeudellista asemaa. Niiden taloudellinen käyttäytyminen ja rahoituskäyttäytyminen poikkeaa niiden omistajien toiminnasta ja on samanlaista kuin yritysten toiminta. Niillä katsotaan olevan itsenäinen päätösvalta, ja niitä pidetään erillisinä institutionaalisina yksiköinä.

Pääkonttorit ja hallintayhtiöt

2.14 Pääkonttorit ja hallintayhtiöt ovat institutionaalisia yksiköitä. Kyseiset kaksi tyyppiä selostetaan seuraavassa:

- 1) Pääkonttori on yksikkö, joka harjoittaa liikkeenjohdollista määräysvaltaa tytäryrityksiinsä nähden. Pääkonttorit kohdennetaan siihen yrityssektoriin, johon valtaosa niiden tytäryrityksistä kuuluu; jos kuitenkin kaikki tai useimmat kyseisistä tytäryrityksistä ovat rahoituslaitoksia, pääkonttoreita käsitellään rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavina laitoksina (S.126) rahoituslaitossektorilla.

Jos osa tytäryrityksistä on yrityksiä ja osa rahoituslaitoksia, sektoriluokitus määräytyy sen mukaan, kummalla osalla on suurempi arvonlisäys.

Jos pääkonttori harjoittaa yritysmäistä tuotantoa ja jos tämän yritystoiminnan osuus on merkittävä, pääkonttori luokitellaan yrityssektoriin.

Pääkonttorit kuvataan ISIC Rev. 4:n pääluokan M nelinumerotasolla 7010 (NACE Rev. 2, M 70.10) seuraavasti:

Tähän kuuluu saman yrityskokonaisuuden muiden yksiköiden valvonta ja johtaminen, yrityksen tai yrityskokonaisuuden strateginen ja organisatorinen suunnittelu sekä päätöksenteko. Pääkonttorit harjoittavat operatiivista valvontaa ja johtavat yrityskokonaisuuteen kuuluvien yksiköiden päivittäistä toimintaa.

- 2) Hallintayhtiö, joka pitää hallussa tytäryritysten varoja mutta ei suorita liikkeenjohdollisia tehtäviä, on rahoituslaitoksiin kuuluva kytkösyhtiö (S.127) ja luokitellaan rahoituslaitoksiin.

Rahoitusalan holdingyhtiöt (hallintayhtiöt) kuvataan ISIC Rev. 4:n pääluokan K nelinumerotasolla 6420 (NACE Rev. 2, K 64.20) seuraavasti:

Tähän kuuluu konsernien varoja hallinnoivien holdingyhtiöiden toiminta. Näillä on määräysvaltaan oikeuttava omistusosuus osakepääomasta ja niiden pääasiallinen toiminta on konsernin omistaminen. Tähän luokkaan kuuluvat holdingyhtiöt eivät tarjoa muita palveluita yrityksille, joiden omaisuutta ne hallinnoivat, ts. ne eivät valvo tai johda yritystoimintaa.

Yhtiöryhmät

- 2.15 Suuria yhtiöryhmiä syntyy, kun emoyhtiö valvoo useita tytäryhtiöitä, joiden valvonnassa voi puolestaan olla niiden omia tytäryhtiöitä jne. Ryhmän jokaista jäsentä, joka täyttää institutionaalisen yksikön määritelmän, käsitellään erillisenä institutionaalisena yksikkönä.
- 2.16 Koska yhtiöryhmät eivät ole aina vakaita pitkällä aikavälillä eikä niitä ole käytännössä helppo yksilöidä, on parempi, ettei niitä käsitellä yksittäisinä institutionaalisinä yksikköinä. Jos ryhmän toiminnot eivät liity toisiinsa tiiviisti, voi olla vaikeaa saada ryhmää koskevia tietoja. Yksittäisinä yksikköinä käsittely voi olla mahdotonta, koska monet ryhmät ovat liian isoja ja heterogeenisiä ja koska niiden koko ja rakenne voi ajan mittaan muuttua yhteensulautumisten ja yritysostojen takia.

Erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (SPE)

- 2.17 Erityistä tarkoitusta varten perustettu yksikkö tai järjestely on yleensä osakeyhtiö tai henkilöyhtiö, joka perustetaan kapea-alaisia, erityisiä tai tilapäisiä tavoitteita varten, rahoitusriskin eriyttämistä varten tai erityisen verotukseen tai sääntelyyn liittyvän riskin hallintaa varten.
- 2.18 Erityistä tarkoitusta varten perustetulle yksikölle (SPE) ei ole yleistä määritelmää, mutta seuraavat ominaisuudet ovat tyypillisiä tällaisille yksiköille:
- a) Niillä ei ole työntekijöitä, minkä lisäksi muut kuin rahoitusvarat puuttuvat.
 - b) Niiden fyysinen läsnäolo on vähäistä ja rajoittuu vain pöytälaatikkoyritykseen, joka vahvistaa niiden rekisteröintipaikan.
 - c) Ne ovat aina etuyhteydessä toiseen yritykseen, usein tytäryrityksenä.
 - d) Niiden kotipaikka on eri alueella kuin niiden kanssa etuyhteydessä olevien yritysten kotipaikka. Kun yritykseltä puuttuu fyysinen ulottuvuus, yrityksen kotipaikka määräytyy sen talousalueen mukaisesti, jonka lakien mukaan yritys on yhtiöity tai rekisteröity.
 - e) Niitä hallinnoivat työntekijät ovat toisesta yrityksestä, joka voi olla muttei välttämättä ole etuyhteydessä yksikköön nähden. Erityistä tarkoitusta varten perustettu yksikkö (SPE) suorittaa maksuja sille tuotetuista palveluista ja veloittaa puolestaan emoyritykseltä tai muulta etuyhteydessä olevalta yritykseltä maksun kyseisten kustannusten kattamiseksi. Erityistä tarkoitusta varten perustettu yksikkö (SPE) osallistuu yksinomaan tähän tuotantoon, mutta usein se ottaa velkoja omistajansa nimissä ja se saa yleensä sijoitustuloa ja hallussapitovoittoja hallussaan pitämistään varoista.
- 2.19 Riippumatta siitä, onko yksiköllä kaikki nämä ominaisuudet tai ei mitään niistä ja käytetäänkö siitä erityistä tarkoitusta perustetun yksikön (SPE) nimitystä tai muuta vastaavaa nimitystä vai ei, yksikköä käsitellään samalla tavalla kuin kaikkia muita institutionaalisia yksiköitä: toisin sanoen erityistä tarkoitusta perustettu yksikkö (SPE) kohdennetaan sektorille ja toimialalle sen pääasiallisen toiminnan mukaisesti, jollei kyseisellä yksiköllä ole itsenäisiä toimintaoikeuksia.

- 2.20 Näin ollen rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt, keinotekoiset tytäryritykset ja erityistä tarkoitusta varten perustetut julkisyhteisöjen yksiköt, jotka eivät ole toiminnaltaan itsenäisiä, kohdennetaan niitä valvovan elimen sektoriin. Tästä poiketaan, kun yksiköt ovat ulkomaisia ja kun yksiköitä pidetään valvovasta elimestä erillisinä yksikköinä. Julkisyhteisöjen tapauksessa tytäryrityksen toimintojen on kuitenkin käytävä ilmi julkisyhteisöjen tilinpidosta.

Rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt

- 2.21 Hallintayhtiö, joka pelkää omistaa tytäryhtiöiden varat, on yksi esimerkki rahoituslaitoksiin kuuluvista kytkösyhtiöistä. Rahoituslaitoksiin kuuluvina kytkösyhtiönä käsitellään myös sellaiset yksiköt, joilla on edellä selostetut erityistä tarkoitusta varten perustetun yksikön (SPE) ominaisuudet, sijoitus- ja eläkerahastot mukaan luettuina, sekä yksiköt, joita käytetään henkilöiden tai perheiden omaisuuden hallussapitoon ja hoitoon, varojen hallussapitoon arvopaperistamista varten ja velkapapereiden liikkeeseenlaskuun niiden kanssa etuyhteydessä olevien yritysten nimissä (sellaista yhtiötä voidaan myös kutsua erityissijoitusrahastoksi), arvopaperistamisvälineitä varten ja toteuttamaan muita rahoitustehtäviä.
- 2.22 Yksikön riippumattomuus emoyrityksestä käy ilmi siitä, valvooko yksikkö käytännössä varojaan ja velkojaan ja kantaako se varoihin ja velkoihin liittyvät riskit ja edut. Tällaiset yksiköt luokitellaan rahoituslaitossektoriin.

- 2.23 Jos tällainen yksikkö ei voi toimia emoyrityksestä riippumattomalla tavalla ja jos yksikkö on ainoastaan varojen ja velkojen passiivinen hallussapittäjä (joissakin tapauksissa käytetään ilmaisua ”autopilot”), sitä ei käsitellä erillisenä institutionaalisenä yksikkönä, jollei sen kotipaikka ole eri kansantaloudessa kuin emoyrityksen. Jos yksikön ja emoyrityksen kotipaikka on samassa kansantaloudessa, yksikköä käsitellään niin sanottuna keinotekoisena tytäryrityksenä kuten seuraavassa kuvataan.

Keinotekoiset tytäryritykset

- 2.24 Emoyrityksen kokonaan omistama tytäryritys voidaan perustaa tuottamaan palveluja emoyritykselle tai muille saman ryhmän yrityksille, jotta vältetään veroja, minimoidaan vastuut konkurssitapauksessa tai varmistetaan muita teknisiä etuja, joita tietyssä maassa voimassa oleva vero- tai yhtiölainsäädäntö mahdollistaa.
- 2.25 Tämän tyyppiset yksiköt eivät yleensä vastaa institutionaalisen yksikön määritelmää, koska ne eivät pysty toimimaan emoyrityksestä riippumattomalla tavalla ja koska niihin saattaa kohdistua rajoituksia, jotka vaikuttavat niiden kykyyn pitää hallussa niiden taseessa olevia varallisuuseriä tai toteuttaa niillä taloustoimia. Niiden tuotoksen tason ja niiden tuotoksesta saaman hinnan määrittää emoyritys, joka (mahdollisesti saman ryhmän muiden yritysten kanssa) on niiden ainoa asiakas. Niitä ei näin ollen käsitellä erillisinä institutionaalisinä yksikköinä vaan emoyrityksen kiinteänä osana, ja niiden tilit sulautetaan emoyrityksen tileihin, jollei niiden kotipaikka ole eri kansantaloudessa kuin emoyrityksen.
- 2.26 Edellä kuvatut keinotekoiset tytäryritykset on erotettava sellaisista yksiköistä, jotka harjoittavat pelkää aputoimintoja. Aputoiminnot ovat sisällöltään yksinomaan sellaisia palvelutehtäviä, joita käytännöllisesti katsoen kaikki yritykset tarvitsevat

jossain määrin. Esimerkkejä ovat tilojen siivous, palkkakirjanpito ja tietotekniikkainfrastruktuurin tarjoaminen yritykselle (ks. luku 1, kohta 1.13).

Erityistä tarkoitusta varten perustetut julkisyhteisöjen yksiköt

- 2.27 Myös julkisyhteisöt voivat perustaa erityisiä yksiköitä, jotka ominaisuuksiltaan ja tehtäviltään muistuttavat rahoituslaitoksiin kuuluvia kytkösyhtiöitä ja keinotekoisia tytäryhtiöitä. Tällaisilla yksiköillä ei ole valtuuksia toimia riippumattomasti, ja ne voivat suorittaa taloustoimia vain rajoitetusti. Varojen ja velkojen hallussapitoon liittyvät riskit ja edut eivät kuulu niille. Jos kyse on kotimaisista yksiköistä, niitä on käsiteltävä julkisyhteisöjen kiinteänä osana eikä erillisinä yksikköinä. Jos yksiköt ovat ulkomaisia, niitä on käsiteltävä erillisinä yksikköinä. Niiden ulkomailla suorittamien taloustoimien on oltava nähtävissä vastaavina taloustoimina julkisyhteisöjen kanssa. Toisin sanoen jos yksikkö ottaa lainaa ulkomailla, sen katsotaan antavan saman rahamäärän lainaksi julkisyhteisölle alkuperäisen lainan ehdoin.
- 2.28 Sellaisen erityistä tarkoitusta varten perustetun yksikön (SPE) tilit, jolla ei ole itsenäisiä toimintaoikeuksia, sulautetaan pääsääntöisesti emoyrityksen tilinpitoon, paitsi jos yksikön kotipaikka on eri kansantaloudessa kuin emoyrityksen. Tähän pääsääntöön on yksi poikkeus: sitä sovelletaan, kun ulkomainen erityistä tarkoitusta varten perustettu yksikkö (SPE) on julkisyhteisön perustama.
- 2.29 Nimelliset kotimaiset yksiköt on määriteltävä seuraavasti:
- a) ulkomaisten talousyksiköiden sellaiset osat, joiden taloudellisen mielenkiinnon pääasiallinen keskus (toisin sanoen ne osallistuvat taloudelliseen tuotantoon useimmiten vähintään yhden vuoden ajan) on maan talousalueella;
 - b) ulkomaisten talousyksiköt maan talousalueella sijaitsevan maan tai rakennusten omistajina, mutta ainoastaan maahan tai rakennuksiin vaikuttavien taloustoimien osalta.

Nimellisiä kotimaisia yksiköitä on pidettävä institutionaalisina yksikköinä itsenäisestä päätösvallasta riippumatta ja vaikka niillä olisi ainoastaan osittainen kirjanpito.

- 2.30 Seuraavia on pidettävä institutionaalisina yksikköinä:
- a) yksiköt, joilla on itsenäinen päätösvalta ja täydellinen kirjanpito:
 1. yksityiset ja julkiset yhtiöt;
 2. osuuskunnat tai yhtiökumppanuudet, joita pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä;
 3. julkiset tuottajat, joita erityislainsäädännön perusteella pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä;
 4. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joita pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä; ja

5. julkisen hallinnon toimielimet;
- b) yksiköt, joilla on täydellinen kirjanpito ja joilla katsotaan olevan itsenäinen päätösvalta, vaikka niitä ei ole yhtiötetty erilleen emoyrityksestä: yritysmäiset yhteisöt;
- c) yksiköt, jotka eivät välttämättä pidä täydellistä kirjanpitoa mutta joilla katsotaan olevan itsenäinen päätösvalta:
 1. kotitaloudet;
 2. nimelliset kotimaiset yksiköt.

INSTITUTIONAALISET SEKTORIT

2.31 Makrotaloudellisissa analyyseissä ei tarkastella yksittäisiä institutionaalisia yksiköitä erillisinä, vaan tarkastelun kohteina ovat samanlaisten institutionaalisten yksiköiden toiminnot yhteen koottuina. Näin ollen yksiköt yhdistetään ryhmiksi, joita kutsutaan institutionaaliseksi sektoreiksi, joista jotkin jaetaan alasektoreihin.

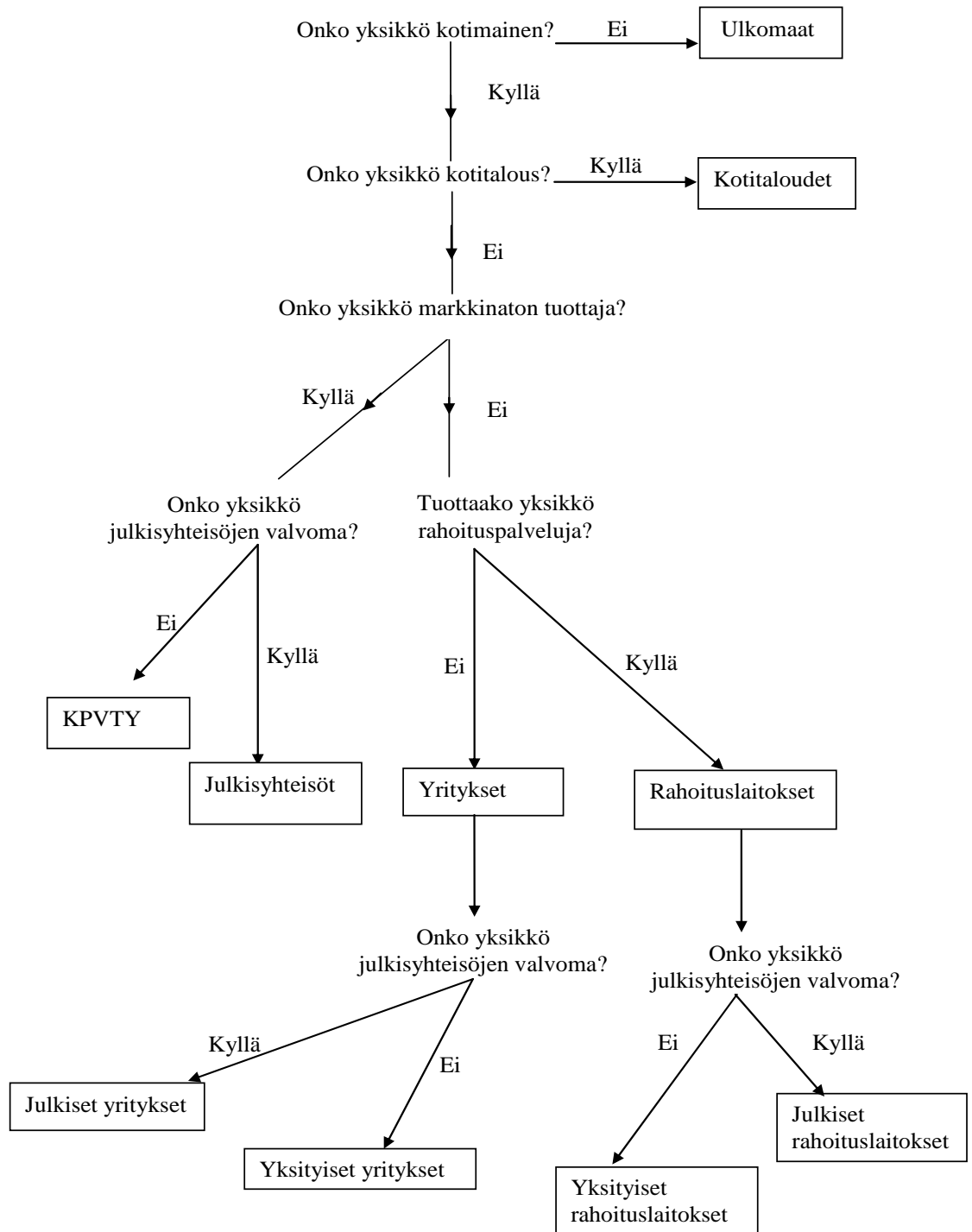
Taulukko 2.1 — Sektorit ja alasektorit

Sektorit ja alasektorit			Julkiset	Yksityiset kotimaiset	Ulkomaalaisomistiset	
Yritykset		S.11	S.11001	S.11002	S.11003	
Rahoituslaitokset		S.12				
Rahalaitokset	Keskuspankki	S.121				
	Muut rahalaitokset	Talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Rahamarkkinarahastot	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Rahoituslaitokset lukuun ottamatta rahalaitoksia, vakuutuslaitoksia ja eläkerahastoja	Muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot	S.124	S.12401	S.12402	S.12403	
	Muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	S.125	S.12501	S.12502	S.12503	
	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	S.126	S.12601	S.12602	S.12603	
	Rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainaajat	S.127	S.12701	S.12702	S.12703	
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Vakuutuslaitokset	S.128	S.12801	S.12802	S.12803	
	Eläkerahastot	S.129	S.12901	S.12902	S.12903	

Julkisyhteisöt	S.13			
Valtionhallinto	S.1311			
Osavaltiohallinto	S.1312			
Paikallishallinto	S.1313			
Sosiaaliturvarahastot	S.1314			
Kotitaloudet	S.14			
Työnantajat ja muut elinkeinonharjoittajat	S.141+S.142			
Palkansaajat	S.143			
Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajat	S.144			
Omaisuustulojen saajat	S.1441			
Eläkkeensaajat	S.1442			
Muiden tulonsiirtojen saajat	S.1443			
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	S.15			
Ulkomaat	S.2			
Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä toimielimet ja elimet	S.21			
Euroopan unionin jäsenvaltiot	S.211			
Euroopan unionin toimielimet ja elimet	S.212			
Kolmannet maat ja EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet kansainväliset järjestöt	S.22			

2.32 Jokainen sektori ja alasektori ryhmittelee yhteen ne institutionaaliset yksiköt, joiden taloudellinen toiminta on samanlaista.

Kaavio 2.1 – Yksiköiden kohdentaminen sektoreihin

- 2.33 Institutionaaliset yksiköt ryhmitellään sektoreiksi sen mukaan, mitä tuottajatyyppejä ne ovat sekä pääasiallisen toimintansa ja tehtävänsä perusteella, joiden katsotaan ilmaisevan niiden taloudellisen käyttäytymisen luonteen.
- 2.34 Kaaviosta 2.1 käy ilmi, miten yksiköt kohdennetaan pääsektoreihin. Kun määritetään sektori sellaiselle kotimaiselle yksikölle, joka on muu kuin kotitalous, on kaavion mukaan määritettävä, onko kyseinen yksikkö julkisyhteisöjen valvoma vai ei ja onko se markkinatuottaja vai markkinaton tuottaja.
- 2.35 Valvonta on määritettävä mahdollisuudeksi päättää rahoituslaitoksen tai yrityksen yleisestä toimintapolitiikasta. Esimerkiksi jos yritys omistaa yli puolet tytäryrityksen pääomasta, tämä edellytys täyttyy, ja tytäryrityksen katsotaan olevan emoyrityksen valvonnassa.
- 2.36 Yksittäinen institutionaalinen yksikkö – toinen yritys, kotitalous, voittoa tavoittelematon yhteisö tai julkisyhteisö – varmistaa yrityksen tai yritysmäisen yhteisön valvonnan omistamalla yli puolet äänivaltaisista osakkeista tai muutoin valvomalla yli puolta osakkeenomistajien äänimäärästä.
- 2.37 Voidakseen valvoa yli puolta osakkeenomistajien äänimäärästä institutionaalisen yksikön itsensä ei tarvitse omistaa äänivaltaisia osakkeita lainkaan. Yritys C voisi olla toisen yrityksen B tytäryhtiö, jossa kolmas yritys A omistaa enemmistön äänivaltaisista osakkeista. Yrityksen C sanotaan olevan yrityksen B tytäryhtiö seuraavissa tapauksissa: yhtiö B valvoo yli puolta osakkeenomistajien äänimäärästä yrityksessä C, tai yritys B on C:n osakkeenomistajana, jolla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö C:n johtajista.
- 2.38 Julkisyhteisö varmistaa yrityksen valvonnan erikoislainsäädännön määräyksillä tai säännöksillä, jotka antavat julkisyhteisölle oikeuden päättää yrityksen politiikasta. Seuraavat kahdeksan indikaattoria ovat tärkeimmät huomioon otettavat tekijät, kun määritetään, onko yritys julkisyhteisön valvoma:
- a) julkisyhteisö omistaa enemmistön äänivallasta;
 - b) julkisyhteisöllä määräysvalta hallituksessa tai muussa hallintoelimessä;
 - c) julkisyhteisöllä määräysvalta avainhenkilöiden nimittämisessä ja erottamisessa;
 - d) julkisyhteisöllä määräysvalta yhteisön tärkeimmissä toimielimissä;
 - e) ns. kultainen osake julkisyhteisön omistuksessa;
 - f) erityissääntely;
 - g) julkisyhteisö määräävässä asemassa olevana asiakkaana;
 - h) julkisyhteisöltä otetut lainat.

Joskus yksi ainoa indikaattori voi olla riittävä osoitus valvonnasta, ja joskus useat erilliset indikaattorit voivat yhdessä osoittaa valvontasuhteen.

- 2.39 Itsenäisinä juridisinä yksiköinä pidettävien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen valvontaa tarkasteltaessa on otettava huomioon seuraavat viisi indikaattoria:
- toimihenkilöiden nimittäminen;
 - perustamisasiakirjojen määräykset;
 - sopimukset;
 - rahoitusaste;
 - julkisyhteisöön kohdistuvan riskin taso.

Kuten yritysten tapauksessa, joskus yksi ainoa indikaattori voi olla riittävä osoitus valvonnasta, ja joskus useat erilliset indikaattorit voivat yhdessä osoittaa valvontasuhteen.

- 2.40 Markkinatuotoksen ja markkinattoman tuotoksen erottelu – ja sen mukainen julkisen sektorin yksiköiden jaottelu julkisyhteisöihin ja julkisiin yrityksiin – riippuu kohdassa 1.15 esitetyistä kriteereistä.

- 2.41 Sektori on jaettava alasektoreihin kyseiselle sektorille ominaisten kriteerien perusteella: esimerkiksi julkisyhteisöt voidaan jakaa valtioonhallintoon, osavaltiohallintoon, paikallishallintoon ja sosiaaliturvarahastoihin; tämä mahdollistaa yksiköiden taloudellisen toiminnan tarkemman kuvaamisen.

Sektoreiden ja alasektoreiden tileihin kirjataan kaikki asianomaiseen sektoriin kuuluvien institutionaalisten yksiköiden pääasialliset toiminnot sekä sivutoiminnot.

Jokainen institutionaalinen yksikkö kuuluu ainoastaan yhteen sektoriin tai alasektoriin.

- 2.42 Kun institutionaalisen yksikön pääasiallisena toimintana on tavaroiden ja palvelujen tuottaminen, ensin on määritettävä tuottajatyyppejä, jotta yksikkö voidaan kohdentaa sektoriin.

- 2.43 Taulukossa 2.2 esitetään tuottajatyyppejä sekä kullekin sektorille ominaiset pääasialliset toiminnot ja tehtävät:

Taulukko 2.2 — Tuottajatyyppejä, pääasialliset toiminnot ja tehtävät sektorin mukaan luokiteltuna

Tuottajatyyppejä	Pääasiallinen toiminta ja tehtävä	Sektori
Markkinatuottaja	Markkinatavaroiden ja -palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotanto	Yritykset (S.11)
Markkinatuottaja	Rahoituksen välitys mukaan luettuna vakuutustoiminta Rahoitusta avustavat toiminnot	Rahoituslaitokset (S.12)
Julkinen markkinaton	Markkinattoman tuotoksen tuotanto ja tarjonta kollektiivista ja yksilöllistä	Julkisyhteisöt (S.13)

tuottaja	kulutusta varten sekä kansantulon ja -varallisuuden uudelleenjakoon tarkoitettut taloustoimet	
Markkinatuottaja tai omaan käyttöön tuottava yksityinen tuottaja	Kulutus Markkinatuotoksen tuotanto ja tuotos omaan käyttöön	Kotitaloudet (S.14) Kuluttajina Yrittäjinä
Yksityinen markkinaton tuottaja	Markkinattoman tuotoksen tuotanto ja tarjonta yksilöllistä kulutusta varten	Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.15)

2.44 Ulkomaiden sektori (S.2) tarkoittaa kotimaisten yksiköiden ja ulkomaisten yksiköiden välisiä virtoja ja varantoja – vastaavanlaiset tavoitteet ja käyttäytymistyyppit eivät ole ominaisia ulkomaisille yksiköille, vaan ne esitetään käyttämällä lähtökohtana niiden virtoja ja varantoja kotimaisiin yksiköihin nähden.

YRITYKSET (S.11)

2.45 Määritelmä: Yrityssektori (S.11) käsittää itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät institutionaaliset yksiköt, jotka ovat markkinatuottajia ja joiden pääasiallinen toiminta on tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotanto. Yrityssektoriin sisältyvät myös yritysmäiset yhteisöt. (Ks. 2.13. f)

2.46 Yrityssektoriin luetaan seuraavat institutionaaliset yksiköt:

- a) yksityiset ja julkiset yhtiöt, jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia;
- b) osuuskunnat ja yhtiökumppanuudet, joita pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä ja jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia;
- c) julkiset tuottajat, joita pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä ja jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia;
- d) yrityksiä palvelevat voittoa tavoittelemattomat laitokset tai yhdistykset, joita pidetään itsenäisinä oikeushenkilöinä ja jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia;
- e) markkinatuottajien yhtiöryhmää valvovat pääkonttorit, jos koko ryhmän vallitseva toiminnan laji – arvonlisäyksen perusteella mitattuna – on tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotanto;
- f) erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (SPE), joiden pääasiallista toimintaa on tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotanto;

- g) yksityiset ja julkiset yritysmäiset yhteisöt, jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia.

2.47 'Yritysmäisillä yhteisöillä' tarkoitetaan kaikkia oikeudellista asemaa vailla olevia yksiköitä, jotka ovat pääasiallisesti tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotantoa harjoittavia markkinatuottajia ja jotka täyttävät sellaiset ehdot, että niitä voidaan pitää yritysmäisinä yksikköinä (ks. 2.13. f).

Yritysmäisillä yhteisöillä on oltava hallussaan riittävät tiedot täydellisen kirjanpidon pitämiseksi, ja ne toimivat yritysten tavoin. Niiden tosiasiallinen suhde omistajaansa on sama kuin yrityksen suhde osakkeenomistajiinsa.

Näin ollen kotitalouksien, julkisyhteisöjen yksiköiden tai voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen omistamat yritysmäiset yhteisöt ryhmitellään yrityksiin yrityssektorissa eikä kyseisten yhteisöjen omistajan sektorissa.

2.48 Täydellisen, taseet sisältävän kirjanpidon olemassaolo ei ole riittävä ehto sille, että markkinatuottajia voitaisiin pitää institutionaalisina yksikköinä kuten yritysmäisinä yhteisöinä. Muut kuin kohdan 2.23 alakohtiin a, b, c ja f luetut yhtiökumppanuudet ja julkiset tuottajat sekä yksityisomistajat – vaikka niillä olisikin täydellinen kirjanpito – eivät yleensä ole erillisiä institutionaalisia yksiköitä, koska niillä ei ole itsenäistä päätösvaltaa omistajina olevien kotitalouksien, voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tai julkisyhteisöjen valvoessa niiden hoitamista.

2.49 Yrityksiin luetaan myös nimelliset kotimaiset yksiköt, joita kohdellaan yritysmäisinä yhteisöinä.

2.50 Yrityssektori jakautuu kolmeen alasektoriin:

- a) julkiset yritykset (S.11001);
- b) yksityiset kotimaiset yritykset (S.11002);
- c) ulkomaalaisomisteiset yritykset (S.11003).

Alasektori: Julkiset yritykset (S.11001)

2.51 Määritelmä: Alasektori julkiset yritykset koostuu kaikista itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävistä yrityksistä, yritysmäisistä yhteisöistä ja voittoa tavoittelemattomista yhteisöistä, jotka ovat markkinatuottajia ja jotka ovat julkisyhteisöjen yksiköiden valvonnan alaisia.

2.52 Julkiset yritysmäiset yhteisöt ovat julkisyhteisöjen yksiköiden suoraan omistamia yritysmäisiä yhteisöjä.

Alasektori: Yksityiset kotimaiset yritykset (S.11002)

2.53 Määritelmä: Alasektori yksityiset kotimaiset yritykset koostuu kaikista itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävistä yrityksistä, yritysmäisistä yhteisöistä ja voittoa tavoittelemattomista yhteisöistä, jotka ovat markkinatuottajia ja jotka eivät ole julkisyhteisöjen tai ulkomaisten institutionaalisten yksiköiden valvonnan alaisia.

Tämä alasektori sisältää ulkomaisten suorien sijoitusten kohdeyksikköinä olevat yritykset ja yritysmäiset yhteisöt, joita ei ole luokiteltu alasektoriin ulkomaalaisomisteiset yritykset (S.11003).

Alasektori: Ulkomaalaisomisteiset yritykset (S.11003)

2.54 Määritelmä: Alasektori ulkomaalaisomisteiset yritykset koostuu kaikista yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, joita valvovat ulkomaiset institutionaaliset yksiköt.

Tähän alasektoriin luetaan

- a) kaikki ulkomaisten yritysten tytäryritykset;
- b) kaikki sellaisten ulkomaisten yritysten valvomat yritykset, jotka eivät itse ole yrityksiä: esimerkiksi ulkomaisen julkisyhteisön valvoma yritys; se sisältää yritykset, joita ryhmä yhdessä toimivia ulkomaisia yksiköitä valvoo;
- c) kaikki sellaisten ulkomaisten yhtiöiden tai yhtiöimättömien tuottajien sivukonttorit tai muut yhtiöimättömät yksiköt, jotka ovat nimellisiä kotimaisia yksiköitä.

RAHOITUSLAITOKSET (S.12)

2.55 Määritelmä: Rahoituslaitossektori (S.12) käsittää itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät institutionaaliset yksiköt, jotka ovat markkinatuottajia ja joiden pääasiallista toimintaa on rahoituspalvelujen tuotanto. Nämä institutionaaliset yksiköt käsittävät kaikki yritykset ja yritysmäiset yhteisöt, joiden pääasiallista toimintaa on

- rahoituksen välitys (rahoituksen välittäjät); ja/tai
- rahoitusta avustava toiminta (rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset).

Rahoituslaitoksiin luetaan myös sellaiset rahoituspalveluja tuottavat institutionaaliset yksiköt, joiden varoja tai velkoja ei valtaosin vaihdeta avoimilla markkinoilla.

2.56 Rahoituksen välitys on toimintaa, jossa institutionaalinen yksikkö hankkii rahoitusvaroja ja samaan aikaan velkaantuu omaan lukuunsa harjoittamalla markkinoilla rahoitustaloustoimia. Rahoituksen välittäjien varoja ja velkoja muunnetaan tai paketoidaan uudelleen maturiteetin, mittakaavan, riskin ja niiden kaltaisten ominaisuuksien suhteen rahoituksen välitysprosessissa.

Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustava toiminta on rahoituksen välitykseen liittyvää toimintaa mutta ei ole itse rahoituksen välitystä.

Rahoituksen välittäjät

2.57 Rahoituksen välitysprosessissa kanavoidaan varoja kolmansien osapuolien välillä, joista toisilla on ylijäämää ja toisilla varojen puutetta. Rahoituksen välittäjä ei ainoastaan toimi välittäjänä muille institutionaalisille yksiköille, vaan asettaa itsensä alttiiksi riskeille hankkimalla rahoitusvaroja ja ottamalla velkoja omissa nimissään.

- 2.58 Rahoituksen välitysprosessissa voi esiintyä kaikentyypisiä velkoja lukuun ottamatta luokkaa muut velat (AF.8). Rahoituksen välitysprosessissa esiintyvät rahoitusvarat voidaan luokitella mihin tahansa luokkaan lukuun ottamatta luokkaa vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuut (AF.6) mutta mukaan lukien muut saamiset. Rahoituksen välittäjät voivat sijoittaa varansa muihin kuin rahoitusvaroihin kiinteistöt mukaan lukien. Jotta yritystä voidaan pitää rahoituksen välittäjänä, sen pitäisi ottaa velkaa markkinoilta ja muuntaa varoja. Kiinteistöyritykset eivät ole rahoituksen välittäjiä.
- 2.59 Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen toiminta koostuu riskien hallinnasta. Näiden laitosten velat ovat vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuita (AF.6). Niiden vastineita ovat vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen – rahoituksen välittäjinä – tekemät sijoitukset.
- 2.60 Sijoitusrahastot, joista jäljempänä käytetään nimitystä rahamarkkinarahastot ja muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot, ottavat velkaa pääasiassa laskemalla liikkeeseen sijoitusrahasto-osuuksia (AF.52). Ne muuntavat nämä varat hankkimalla rahoitusvaroja ja/tai kiinteistöjä. Sijoitusrahastot luokitellaan rahoituksen välittäjiin. Kaikki muutokset niiden varojen ja muiden velkojen kuin omien osuuksien arvossa näkyvät niiden omissa varoissa (katso 7.07). Koska omien varojen määrä on yhtä suuri kuin sijoitusrahaston osuuksien arvo, kaikki rahaston varojen ja velkojen muutokset heijastuvat näiden osuuksien markkina-arvoon. Sijoitusrahastot, jotka sijoittavat kiinteistöihin, ovat rahoituksen välittäjiä.
- 2.61 Rahoituksen välitys rajoittuu varojen hankintaan ja velkojen ottoon suuren yleisön keskuudessa tai tietyn, suhteellisen suuren osaryhmän keskuudessa. Jos toiminta rajoittuu pieniin henkilö- tai perheryhmiin, kyse ei ole rahoituksen välityksestä.
- 2.62 Rahoituksen välityksen yleisessä rajaamisessa markkinoilla tapahtuviin rahoitustaloustoimiin saattaa esiintyä joitakin poikkeuksia. Esimerkkejä ovat kunnalliset luottolaitokset, jotka ovat riippuvaisia kunnan mukanaolosta, tai rahoitusleasingyhtiöt, jotka varoja hankkiessaan tai investoidessaan ovat riippuvaisia yhtiöiden emoryhmästä. Jotta ne voidaan luokitella rahoituksen välittäjiksi, niiden antolainauksen tai säästöjen vastaanottamisen on oltava mukana olevasta kunnasta taikka emoryhmästä riippumatonta.

Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset

- 2.63 Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustava toiminta koostuu aputoiminnoista, joilla rahoitusvaroja ja velkoja koskevia taloustoimia pannaan toimeen tai joilla varoja muunnetaan tai paketoidaan uudelleen. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset eivät aseta itseään riskeille alttiiksi hankkimalla rahoitusvaroja tai ottamalla velkoja. Ne helpottavat rahoituksen välitystä. Sellaiset pääkonttorit, joiden tytäryrityksistä kaikki tai useimmat ovat rahoituslaitoksia, ovat rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavia laitoksia.

Muut rahoituslaitokset kuin rahoituksen välittäjät ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset

- 2.64 Muut rahoituslaitokset kuin rahoituksen välittäjät ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset ovat rahoituspalveluja tuottavia institutionaalisia yksiköitä, joiden varoja tai velkoja ei valtaosin vaihdeta avoimilla markkinoilla.

Rahoituslaitossektoriin sisältyvät institutionaaliset yksiköt

2.65 Rahoituslaitossektoriin (S.12) sisältyvät seuraavat institutionaaliset yksiköt:

- a) yksityiset tai julkiset yritykset, joiden pääasiallista toimintaa on rahoituksen välitys tai rahoitusta avustava toiminta;
- b) itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät osuuskunnat ja yhtiökumppanuudet, joiden pääasiallista toimintaa on rahoituksen välitys tai rahoitusta avustava toiminta;
- c) itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät julkiset tuottajat, joiden pääasiallista toimintaa on rahoituksen välitys tai rahoitusta avustava toiminta;
- d) itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joiden pääasiallista toimintaa on rahoituksen välitys tai rahoitusta avustava toiminta tai jotka palvelevat rahoituslaitoksia;
- e) pääkonttorit, joiden kaikki tai useimmat tytäryritykset rahoituslaitoksina pääasiallisesti välittävät rahoitusta ja/tai avustavat rahoituksen välitystä. Tällaiset pääkonttorit luokitellaan rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustaviin laitoksiin (S.126);
- f) hallintayhtiöt, joiden päätehtävänä on tytäryhtiöiden ryhmän varojen hallussapito. Ryhmä voi olla luonteeltaan rahoitusryhmä tai muu kuin rahoitusryhmä – sillä ei ole vaikutusta hallintayhtiöiden luokitteluun rahoituslaitoksiin kuuluviksi kytkösyhtiöiksi (S.127);
- g) erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (SPE), joiden pääasiallista toimintaa on rahoituspalveluiden tarjoaminen;
- h) yhtiöimättömät sijoitusrahastot, jotka koostuvat osanottajien omistamista sijoitussalkuista ja joiden hallinnoimisesta huolehtivat yleensä muut rahoituslaitokset. Nämä rahastot ovat institutionaalisia yksiköitä, jotka ovat erillisiä niitä hallinnoivista rahoituslaitoksista;
- i) pääasiallisesti rahoitusta välittävät ja sääntelyn ja valvonnan alaiset yhtiöimättömät yksiköt (useimmissa tapauksissa luokiteltu alasektoreihin ”talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki”, ”vakuutuslaitokset” tai ”eläkerahastot”), joilla katsotaan olevan itsenäinen päätösvalta ja itsenäinen omistajista riippumaton hallinto ja joiden taloudellinen ja rahoituskäyttäytyminen on samankaltaista kuin rahoituslaitoksilla. Tällöin niitä kohdellaan erillisinä institutionaalisina yksiköinä. Esimerkkeinä voidaan mainita ulkomaisten rahoituslaitosten sivukonttorit.

2.66 *Rahoituslaitosten yhdeksän alasektoria*

Rahoituslaitossektori jakautuu seuraaviin alasektoreihin:

- a) keskuspankki (S.121);

- b) talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki (S.122);
- c) rahamarkkinarahastot (S.123);
- d) muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot (S.124);
- e) muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S.125);
- f) rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.126);
- g) rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainaajat (S.127);
- h) vakuutuslaitokset (S.128); ja
- i) eläkerahastot (S.129).

Rahoituslaitosten alasektoreiden yhdistäminen

- 2.67 Rahalaitokset koostuvat EKP:n määritelmän mukaan kaikista niistä institutionaalisista yksiköistä, jotka kuuluvat alasektoreihin *keskuspankki* (S.121), *talletuksia vastaanottavat yhteisöt*, *muut kuin keskuspankki* (S.122) ja *rahamarkkinarahastot* (S.123).
- 2.68 *Muihin rahalaitoksiin* kuuluvat ne rahoituksen välittäjät, joiden kautta keskuspankin (S.121) rahapolitiikan vaikutukset välittyvät talouden muille yksiköille. Niihin luetaan *talletuksia vastaanottavat yhteisöt*, *muut kuin keskuspankki* (S.122) ja *rahamarkkinarahastot* (S.123).
- 2.69 Riskien hallinnan alalla toimivia rahoituksen välittäjiä ovat *vakuutuslaitokset ja eläkerahastot*. Ne koostuvat alasektoreista *vakuutuslaitokset* (S.128) ja *eläkerahastot* (S.129).
- 2.70 *Rahoituslaitokset lukuun ottamatta rahalaitoksia, vakuutuslaitoksia ja eläkerahastoja* koostuvat alasektoreista *muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot* (S.124), *muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot* (S.125), *rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset* (S.126) ja *rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainaajat* (S.127).

Rahoituslaitosten alasektoreiden jaottelu julkisiin, yksityisiin ja ulkomaalaisomisteisiin rahoituslaitoksiin

- 2.71 Lukuun ottamatta alasektoria S.121 jokainen alasektori jaetaan edelleen
- a) julkisiin rahoituslaitoksiin;
 - b) yksityisiin kotimaisiin rahoituslaitoksiin; ja
 - c) ulkomaalaisomisteisiin rahoituslaitoksiin.

Tämän alajaottelun kriteerit ovat samat kuin yrityksillä (katso 2.51–2.55).

Taulukko 2.3 — Rahoituslaitossektori ja sen alasektorit

Sektorit ja alasektorit		Julkiset	Yksityiset kotimaiset	Ulkomaalaiset		
Rahoituslaitokset		S.12				
Rahalaitokset	Keskuspankki	S.121				
	Muut rahalaitokset	Talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Rahamarkkinarahastot	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Rahoituslaitokset lukuun ottamatta rahalaitoksia, vakuutuslaitoksia ja eläkerahastoja	Muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot	S.124	S.12401	S.12402	S.12403	
	Muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	S.125	S.12501	S.12502	S.12503	
	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	S.126	S.12601	S.12602	S.12603	
	Rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainaajat	S.127	S.12701	S.12702	S.12703	
Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Vakuutuslaitokset	S.128	S.12801	S.12802	S.12803	
	Eläkerahastot	S.129	S.12901	S.12902	S.12903	

Keskuspankki (S.121)

2.72 Määritelmä: Alasektori keskuspankki (S.121) käsittää kaikki rahoitusalan yritykset ja yritysmäiset yhteisöt, joiden pääasiallinen tehtävä on laskea liikkeeseen rahaa, säilyttää rahan sisäinen ja ulkoinen arvo ja pitää hallussaan joko kaikkea tai osaa maan kansainvälisistä valuuttavarannoista.

2.73 Seuraavat rahoituksen välittäjät luokitellaan alasektoriin S.121:

- a) kansallinen keskuspankki, myös silloin kun se on osa Euroopan keskuspankkijärjestelmää;
- b) perimmiltään julkista alkuperää olevat keskusrahallaitokset (esim. laitokset, jotka huolehtivat ulkomaanvaluutan vaihdosta tai rahan liikkeeseen laskemisesta), joilla on täydellinen kirjanpito ja itsenäinen päätösvalta

suhteessa valtionhallintoon. Erillisiä institutionaalisia yksiköitä ei ole, jos näitä toimintoja suoritetaan joko valtionhallinnossa tai keskuspankissa.

- 2.74 Alasektoriin S.121 ei lueta keskuspankin lisäksi muita sellaisia laitoksia tai elimiä, jotka sääntelevät tai valvovat rahoitusyrityksiä tai rahoitusmarkkinoita. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

Talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki (S.122)

- 2.75 Määritelmä: Alasektori talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki (S.122) käsittää kaikki muut kuin alasektoreihin keskuspankki ja rahamarkkinarahastot luokitellut rahoitusalan yritykset ja yritysmäiset yhteisöt, jotka pääasiallisesti välittävät rahoitusta ja joiden tehtävänä on ottaa vastaan talletuksia institutionaalisilta yksiköiltä ja omaan lukuun myöntää lainoja ja/tai tehdä arvopaperisijoituksia.

- 2.76 Alasektoriin talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki kuuluvia yrityksiä ei voi kuvata yksinkertaisesti termillä ”pankki”, koska niihin saatetaan mahdollisesti lukea rahoituslaitoksia, jotka eivät välttämättä kutsu itseään pankeiksi ja joiden ei sallita joissain maissa kutsua itseään pankeiksi, kun taas jotkin muut rahoituslaitokset kutsuessaan itseään pankeiksi eivät itse asiassa ole luottolaitoksia. Seuraavat rahoituksen välittäjät luokitellaan alasektoriin S.122:

- a) liikepankit, ”universaaliset” pankit, ”yleispankit”;
- b) säästöpankit (mukaan luettuna keskinäiset säästöpankit ja säästöpankki- ja lainayhdistykset);
- c) postisiirtolaitokset, postipankit, postisiirtopankit;
- d) maaseutuluottopankit, maatalousluottopankit;
- e) luotto-osuuspankit, luottoyhdistykset;
- f) erikoistuneet pankit (esim. kauppapankit, emissiopankit, yksityiset pankit); ja
- g) sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset, jotka pääasiallisesti välittävät rahoitusta.

- 2.77 Seuraavat rahoituksen välittäjät voidaan luokitella alasektoriin S.122, jos niiden tehtävänä on ottaa yleisöltä vastaan takaisin maksettavia varoja joko talletuksina tai muina vastaavina, kuten jatkuvasti liikkeeseen laskettavina pitkäaikaisina velkapapereina. Muutoin ne luokitellaan alasektoriin S.124:

- a) yritykset, jotka myöntävät kiinnityksiä (mukaan luettuna asuntosäästöpankit, hypoteekkipankit ja kiinnitysluottolaitokset);
- b) kunnalliset luottolaitokset.

- 2.78 Alasektoriin S.122 eivät kuulu

- a) pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti alasektorin talletuksia vastaanottavat yhteisöt, muut kuin keskuspankki yrityksistä koostuvaa ryhmää,

mutta jotka eivät ole talletuksia vastaanottavia yhteisöjä. Nämä pääkonttorit luokitellaan alasektoriin S.126;

- b) talletuksia vastaanottavia yhteisöjä palvelevat voittoa tavoittelemattomat itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt yhteisöt, jotka eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126; ja
- c) sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset, joiden pääasiallinen toiminta ei ole rahoituksen välitystä.

Rahamarkkinarahastot (S.123)

2.79 Määritelmä: Rahamarkkinarahastojen alasektori (S.123) käsittää kaikki muut kuin keskuspankkisektoriin ja talletuksia vastaanottavien laitosten sektoriin luokitellut rahoitusalan yritykset ja yritysmäiset yhteisöt, jotka yhteissijoitusjärjestelminä pääasiallisesti välittävät rahoitusta. Niiden tehtävänä on ottaa vastaan sijoitusrahasto-osuuksia talletusten läheisinä vastikkeina institutionaalisilta yksiköiltä ja tehdä omaan lukuunsa sijoituksia pääasiassa rahamarkkinarahasto-osuuksiin, lyhytaikaisiin velkapapereihin ja/tai talletuksiin.

2.80 Seuraavat rahoituksen välittäjät luokitellaan alasektoriin S.123:

- a) sijoitusrahastot mukaan lukien sijoitustrustit ja muut yhteissijoitusjärjestelmät, joiden osuudet ovat talletusten läheisiä vastikkeita.

2.81 Alasektoriin S.123 eivät kuulu:

- a) pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti rahamarkkinarahastoista koostuvaa ryhmää, mutta jotka eivät itse ole rahamarkkinarahastoja. Ne luokitellaan alasektoriin S.126;
- b) rahamarkkinarahastoja palvelevat voittoa tavoittelemattomat itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt yhteisöt, jotka eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

Muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot (S.124)

2.82 Määritelmä: Alasektoriin muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot (S.124) luetaan kaikki muut kuin rahamarkkinarahastojen alasektoriin luokitellut yhteissijoitusjärjestelmät, jotka pääasiallisesti välittävät rahoitusta. Niiden tehtävänä on ottaa vastaan institutionaalisilta yksiköiltä sijoitusrahasto-osuuksia, jotka eivät ole talletusten läheisiä vastikkeita, ja tehdä omaan lukuunsa sijoituksia pääasiassa muihin kuin lyhytaikaisiin rahoitusvaroihin sekä muihin kuin rahoitusvaroihin (yleensä kiinteistöihin).

2.83 Muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot kattavat sijoitustrustit ja muut yhteissijoitusjärjestelmät, joiden osuuksia ei pidetä talletusten läheisinä vastikkeina.

2.84 Seuraavat rahoituksen välittäjät luokitellaan alasektoriin S.124:

- a) avoimet sijoitusrahastot, joiden osuudet on haltijan vaatimuksesta ostettava takaisin tai lunastettava suoraan tai välillisesti näiden sijoitusrahastojen varoilla;
- b) suljetut sijoitusrahastot, joiden osuuspääoma on kiinteä ja joiden sijoittajien on ostettava tai myytävä olemassa olevia osuuksia liittyessään rahastoon tai erotessaan siitä;
- c) kiinteistösjoiitusrahastot;
- d) muihin rahastoihin sijoittavat sijoitusrahastot ("rahastojen rahastot");
- e) vipurahastot eli erilaiset yhteissijoitusjärjestelmät, joille ovat ominaisia suuret vähimmäissijoitukset, vähäinen sääntely ja monenlaiset sijoitusstrategiat.

2.85 Alasektoriin S.124 eivät kuulu

- a) eläkerahastot, jotka ovat osa eläkerahastojen alasektoria;
- b) erityistä tarkoitusta varten perustetut valtion omistamat sijoitusyhtiöt, jotka kohdennetaan rahoituslaitoksiin kuuluviin kytkösyhtiöihin, jos ne luokitellaan rahoituslaitoksiin; luokittelu 'erityistä tarkoitusta varten perustetuksi valtion rahastoksi' julkisyhteisöjen tai rahoituslaitosten sektorille määräytyy kohdassa 2.26 esitettyjen kriteerien mukaan;
- c) pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti muista sijoitusrahastoista kuin rahamarkkinarahastoista koostuvaa ryhmää, mutta jotka eivät itse ole sijoitusrahastoja. Ne luokitellaan alasektoriin S.126;
- d) muita sijoitusrahastoja kuin rahamarkkinarahastoja palvelevat voittoa tavoittelemattomat itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt yhteisöt, jotka eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

Muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S.125)

2.86 Määritelmä: Alasektori *muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot* (S.125) koostuu kaikista rahoitusalan yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, jotka pääasiallisesti välittävät rahoitusta ottamalla velkaa muussa muodossa kuin valuuttana, talletuksina, sijoitusrahasto-osuuksina tai liittyen vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuisiin institutionaalisilta yksiköiltä.

2.87 Alasektori S.125 sisältää rahoituksen välittäjiä, jotka pääasiallisesti hoitavat pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyviä tehtäviä. Useimmissa tapauksissa kyseinen takaisinmaksuaika erottaa tämän alasektorin muista rahalaitoksista (S.122 ja S.123). Kun rajataan pois sellaiset velkamuodot kuin sijoitusrahasto-osuudet, joita ei pidetä talletusten tai vakuutuksen läheisinä vastikkeina, voidaan tehdä rajanveto alasektoreihin muut sijoitusrahastot kuin rahamarkkinarahastot (S.124), vakuutuslaitokset (S.128) ja eläkerahastot (S.129) nähden.

2.88 Alasektori *muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot* (S.125) jakautuu alasektoreihin, joihin kuuluvat arvopaperistamiseen osallistuvat erityisyhteisöt (FVC), arvopaperi- ja johdannaiskauppaa omaan lukuunsa käyvät

yritykset, lainanantajina toimivat rahoituslaitokset sekä erikoistuneet rahoituslaitokset. Jaottelu käy ilmi taulukosta 2.4.

Taulukko 2.4 — Alasektori muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S.125) ja sen alajaottelu

Muut rahoituksen välittäjät kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot

Arvopaperistamiseen osallistuvat erityisyhteisöt (FVC);

Arvopaperi- ja johdannaiskauppaa omaan lukuunsa käyvät yritykset;

Lainanantajina toimivat rahoituslaitokset; ja

Erikoistuneet rahoituslaitokset

2.89 Alasektori S.125 ei sisällä itsenäisinä juridisina yksiköinä pidettyjä voittoa tavoittelemattomia laitoksia, jotka palvelevat muita rahoituksen välittäjiä mutta eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

Arvopaperistamiseen osallistuvat erityisyhteisöt

2.90 Määritelmä: Arvopaperistamiseen osallistuvat erityisyhteisöt ovat yrityksiä, jotka suorittavat arvopaperistamiseen liittyviä taloustoimia. Institutionaalisen yksikön kriteerit täyttävät erityisyhteisöt luokitellaan alasektoriin S.125, ja muissa tapauksissa erityisyhteisöjä käsitellään niiden emoyrityksen kiinteänä osana.

Arvopaperi- ja johdannaiskauppaa omaan lukuunsa käyvät yritykset, lainanantajina toimivat rahoituslaitokset sekä erikoistuneet rahoituslaitokset

2.91 Arvopaperi- ja johdannaiskauppaa omaan lukuunsa käyvät yritykset ovat omaan lukuunsa toimivia rahoituksen välittäjiä.

2.92 Lainanantajina toimiviin rahoituslaitoksiin kuuluu esimerkiksi rahoituksen välittäjiä, jotka toimivat seuraavilla aloilla:

- a) rahoitusleasing;
- b) osamaksukaupan rahoitus ja henkilökohtaisen tai liikerahoituksen välitys; tai
- c) factoring.

2.93 Erikoistuneet rahoituslaitokset ovat rahoituksen välittäjiä, joihin kuuluvat esimerkiksi

- a) pääomasijoitus- ja kehityspääomayhtiöt;
- b) vienti/tuontirahoitusyhtiöt; tai
- c) rahoituksen välittäjät, jotka hankkivat talletuksia ja/tai talletusten läheisiä vastikkeita tai ottavat lainaa yksinomaan rahalaitoksilta; näihin rahoituksen välittäjiin kuuluvat myös keskusvastapuoliyhteisöt, jotka suorittavat rahalaitosten välisiä takaisinostosopimuksiin liittyviä taloustoimia.

- 2.94 Pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti rahoitusta välittävien ja/tai rahoitusta avustavia palveluja suorittavien tytäryhtiöiden ryhmää, luokitellaan alasektoriin S.126.

Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.126)

- 2.95 Määritelmä: Alasektori rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.126) koostuu kaikista rahoitusalan yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, jotka pääasiallisesti harjoittavat rahoituksen välitykseen läheisesti liittyviä toimintoja mutta eivät itse ole rahoituksen välittäjiä.

- 2.96 Seuraavat rahoitusalan yritykset ja yritysmäiset yhteisöt luokitellaan alasektoriin S.126:

- a) vakuutusmeklarit, meripelastus- ja haverihallinnon hoitajat, vakuutus- ja eläkekonsultit jne.;
- b) lainameklarit, arvopaperinvälittäjät, sijoitusneuvojat jne.;
- c) arvopaperien liikkeeseenlaskemista hoitavat emissioyhtiöt;
- d) yritykset, joiden pääasiallista toimintaa on taata nimisiirrolla vekseleitä ja muita vastaavia instrumentteja;
- e) yritykset, jotka järjestelivät sellaisia johdannais- tai suojautumisinstrumentteja kuin swapit, optiot ja futuurit (laskematta niitä liikkeeseen);
- f) yritykset, jotka huolehtivat rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurista;
- g) rahoituksen välittäjien ja rahoitusmarkkinoiden keskusvalvontaviranomaiset, jos ne ovat erillisiä institutionaalisia yksiköitä;
- h) eläkerahastojen, sijoitusrahastojen jne. hoitajat;
- i) yritykset, jotka hoitavat arvopaperipörssiä ja vakuutusporssiä;
- j) itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka palvelevat rahoituslaitoksia, mutta eivät itse välitä rahoitusta (katso 2.44);
- k) maksulaitokset (ostajan ja myyjän välisiä maksuja helpottavat laitokset).

- 2.97 Alasektori S.126 sisältää myös pääkonttorit, joiden kaikki tai useimmat tytäryritykset ovat rahoituslaitoksia.

Rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainajaajat (S.127)

- 2.98 Määritelmä: Alasektori rahoituslaitoksiin kuuluvat kytkösyhtiöt ja rahanlainajaajat (S.127) koostuu kaikista sellaisista rahoitusalan yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, jotka eivät välitä rahoitusta eivätkä tuota rahoituksen välitystä avustavia palveluja ja joiden varoja tai velkoja ei valtaosin vaihdeta avoimilla markkinoilla.

- 2.99 Erityisesti seuraavat rahoitusalan yritykset ja yritysmäiset yhteisöt luokitellaan alasektoriin S.127:

- a) oikeushenkilöinä pidettävät erityisrahastot (*trusts*), jäämistön- ja omaisuudenhoitoyksiköt ja pöytälaatikkoyritykset;
- b) hallintayhtiöt, jotka omistavat määräysvaltaan oikeuttavia osuuksia tytäryhtiöiden ryhmän pääomasta ja joiden pääasiallista toimintaa on ryhmän omistaminen ilman että ne tuottaisivat muita palveluja yrityksille, joiden pääoma on omistuksen kohteena; toisin sanoen hallintayhtiöt eivät hallinnoi eivätkä johda muita yksiköitä;
- c) erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt, jotka katsotaan institutionaaliseksi yksiköiksi ja jotka hankkivat avoimilta markkinoilta varoja emoyrityksen käyttöön;
- d) yksiköt, jotka tuottavat yksinomaan omin tai järjestäjän tarjoamin varoin rahoituspalveluja erilaisille asiakkaille ja ottavat vastatakseen takaisinmaksuun liittyvän luottoriskin. Tällaisia yksiköitä ovat esimerkiksi rahanlainaajat, yritykset, jotka antavat lainoja opiskelijoille tai ulkomaankaupan tarkoituksiin käyttämällä järjestäjältä kuten julkisyhteisöjen yksiköltä tai voittoa tavoittelemattomalta yhteisöltä saatuja varoja, sekä pääasiallisesti lainaustoimintaa harjoittavat panttilainaamot;
- e) erityistä tarkoitusta varten perustetut valtion omistamat sijoitusyhtiöt (*sovereign wealth funds*), jos ne luokitellaan rahoituslaitoksiin.

Vakuutuslaitokset (S.128)

- 2.100 Määritelmä: Alasektori vakuutuslaitokset (S.128) koostuu kaikista rahoitusalan yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, joiden pääasiallista toimintaa on riskien hallintaan liittyvän rahoituksen välitys ensivakuutuksen tai jälleenvakuutuksen muodossa (katso 2.59).
- 2.101 Vakuutuslaitokset tuottavat seuraavia palveluja:
- a) henki- ja vahinkovakuutuspalvelut yksittäisille yksiköille tai yksikköryhmille;
 - b) jälleenvakuutuspalvelut muille vakuutuslaitoksille.
- 2.102 Vahinkovakuutuslaitosten palveluja voidaan tuottaa vakuutuksina seuraavien riskien varalta:
- a) tulipalo (esimerkiksi liike- ja yksityisomaisuus);
 - b) vastuu (onnettomuudet);
 - c) moottoriajoneuvo (omalle ajoneuvolle aiheutunut vahinko ja kolmansille osapuolille aiheutunut vahinko);
 - d) meri, ilmailu ja kuljetus (energiariskit mukaan luettuina);
 - e) tapaturma ja sairaus; tai
 - f) rahoitus (takaukset ja takaussitoumukset).

Rahoitus- tai luottovakuutusalan yritykset, joita kutsutaan myös takuupankeiksi, antavat takauksia tai takaussitoumuksia arvopaperistetuille tuotteille ja muille luottotuotteille.

- 2.103 Vakuutuslaitokset ovat pääasiassa osakeyhtiöitä tai keskinäisiä yhtiöitä. Osakeyhtiöt ovat osakkeenomistajien omistamia ja monissa tapauksissa pörsseissä noteerattuja. Keskinäiset yhtiöt ovat vakuutuksenottajien omistamia, ja yhteisöjen voitot palautetaan osinkoina tai bonuksina vakuutuksenottajille tai takuupääoman omistajille. Captive-yhtiöt (vakuutusalan kytkösyhtiöt) ovat yleensä yritysten omistamia, ja useimmiten ne vakuuttavat osakkeenomistajiensa riskejä.

Kehys -Vakuutustyyppit
Vakuutustyyppejä on kolme: ensivakuutus, jälleenvakuutus ja sosiaalivakuutus. Ensivakuutus kattaa (yksilöllisen) henkivakuutuksen ja vahinkovakuutuksen, ja sosiaalivakuutus käsittää puolestaan sosiaaliturvaan ja työntekoon perustuvan sosiaalivakuutuksen.

Vakuutustyyppi	Ensivakuutus		Jälleenvakuutus	Sosiaalivakuutus			
			<p>Vakuutus, jonka vakuutettu ostaa suojautuakseen odottamattoman suurelta korvausvaatimusten määrältä tai poikkeuksellisen suurilta korvauksilta</p>	<p>Kolmas osapuoli velvoittaa tai suosittelee, että vakuutuksenottaja/edunsaaja ottaa vakuutuksen. Vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täytyy:</p> <p>osallistuminen on pakollista; järjestelmä on kollektiivinen; ja työnantaja (ja mahdollisesti edunsaaja) suorittaa maksuja.</p>			
	<i>Henkivakuutus</i>	<i>Vahinkovakuutus</i>		<i>Sosiaaliturva</i>	<i>Työntekoon perustuva sosiaalivakuutus</i>		
	<p>Vakuutuksenottaja suorittaa vakuuttajalle säännöllisiä maksuja, joiden vastineeksi vakuuttaja sitoutuu suorittamaan vakuutuksenottajalle sovitun summan tai annuiteetin tiettyinä päivinä tai aiemmin.</p>	<p>Vakuutus onnettomuus-, sairaus-, tulipalo-, luotto- tms. riskien varalta</p>			<p>Vakuutus, jonka julkisyhteisö järjestää sosiaaliturvajärjestelmien avulla</p>	<p>Vakuutus, jonka työnantajat järjestävät työntekijöidensä ja heidän huollettavana olevien puolesta tai jonka muut osapuolet järjestävät tietyn ryhmän puolesta</p>	
				<i>Sosiaaliturvan eläkkeet</i>	<i>Muu sosiaaliturva</i>	<i>Työntekoon perustuvat eläkkeet</i>	<i>Muu työntekoon perustuva sosiaalivakuutus</i>
Sektori/ala sektori	<i>Vakuutuslaitokset</i>	<i>Vakuutuslaitokset</i>		<i>Sosiaaliturvarahastot</i>		<i>Työnantajan sektori tai vakuutuslaitokset ja eläkerahastot</i>	

2.104 Alasektoriin S.128 eivät kuulu

- a) institutionaaliset yksiköt, jotka täyttävät molemmat kohdassa 2.117 luetellut kriteerit. Ne luokitellaan alasektoriin S.1314;
- b) pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti vakuutuslaitoksista koostuvaa ryhmää mutta eivät itse ole vakuutuslaitoksia. Ne luokitellaan alasektoriin S.126;
- c) vakuutuslaitoksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt yhteisöt, jotka eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

Eläkerahastot (S.129)

2.105 Määritelmä: Alasektori eläkerahastot (S.129) koostuu kaikista rahoitusalan yrityksistä ja yritysmäisistä yhteisöistä, jotka pääasiallisesti ovat vakuutettujen henkilöiden sosiaalisten riskien ja tarpeiden hallintaan liittyvän rahoituksen välittäjiä (sosiaalivakuutus). Sosiaalivakuutusjärjestelminä eläkerahastot tarjoavat eläketuloja ja usein etuuksia, joita maksetaan kuoleman tai työkyvyttömyyden johdosta.

2.106 Alasektori S.129 koostuu yksinomaan niistä sosiaalivakuutukseen kuuluvista eläkerahastoista, jotka ovat niiden perustajayksiköistä erillisiä institutionaalisia yksiköitä. Sellaisilla itsenäisillä rahastoilla on itsenäinen päätösvalta ja täydellinen kirjanpito. Epäitsenäiset eläkerahastot eivät ole institutionaalisia yksiköitä vaan ovat osa sitä institutionaalista yksikköä, joka ne perustaa.

2.107 Tyypillisiä eläkerahastojen jäseniä ovat yksittäisen yrityksen tai yritysryhmän palkansaajat, teollisuuden haaran tai toimialan työntekijät tai saman ammatin omaavat henkilöt. Vakuutussopimukseen sisällytetyt etuudet voivat olla

- a) etuuksia, jotka maksetaan vakuutetun kuoleman jälkeen leskelle ja lapsille;
- b) etuuksia, jotka maksetaan eläkkeelle siirtymisen jälkeen; ja
- c) etuuksia, jotka maksetaan vakuutetun tultua työkyvyttömäksi.

2.108 Joissain maissa kaikkia tämän tyyppisiä riskejä voidaan vakuuttaa henkivakuutusyhtiöissä sekä eläkerahastoissa. Toisissa maissa jotkin näistä riskilajeista vakuutetaan henkivakuutusyhtiöissä. Päinvastoin kuin henkivakuutusyhtiöt eläkerahastot on lain nojalla rajoitettu määrättyihin palkansaajien ja itsenäisten yrittäjien ryhmiin.

2.109 Eläkerahastot voivat olla työnantajien tai julkisyhteisöjen järjestämiä; ne voivat myös olla rahastoja, jotka vakuutuslaitos järjestää työntekijöiden puolesta; toisaalta voidaan perustaa erillisiä institutionaalisia yksiköitä, jotka pitävät hallussa ja hallinnoivat eläkeoikeuksien täyttämiseen ja eläkkeiden maksamiseen käytettäviä varoja.

2.110 Alasektoriin S.129 eivät kuulu

- d) institutionaaliset yksiköt, jotka täyttävät molemmat kohdassa 2.117 luetellut kriteerit. Ne luokitellaan alasektoriin S.1314;
- b) pääkonttorit, jotka valvovat ja johtavat pääasiallisesti vakuutuslaitoksista koostuvaa ryhmää mutta eivät itse ole vakuutuslaitoksia. Ne luokitellaan alasektoriin S.126;
- c) vakuutuslaitoksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat itsenäisinä oikeushenkilöinä pidetyt yhteisöt, jotka eivät välitä rahoitusta. Ne luokitellaan alasektoriin S.126.

JULKISYHTEISÖT (S.13)

2.111 Määritelmä: Julkisyhteisöjen sektoriin (S.13) luetaan kaikki institutionaaliset yksiköt, jotka ovat markkinattomia tuottajia ja joiden tuotos on tarkoitettu yksilölliseen tai kollektiiviseen kulutukseen ja jotka rahoitetaan muihin sektoreihin kuuluvien yksiköiden suorittamin pakollisin maksuin, ja pääasiallisesti kansantulon ja -varallisuuden uudelleenjakoa harjoittavat institutionaaliset yksiköt.

2.112 Sektoriin S.13 luetaan esimerkiksi seuraavat institutionaaliset yksiköt:

- a) julkisyhteisöjen yksiköt, joilla on lainsäädäntöteitse annettu lainkäyttövalta talousalueen muihin yksiköihin nähden ja jotka hoitavat ja rahoittavat sellaisia toimintoja, joiden tarkoituksena on pääasiallisesti markkinattomien yhteisön hyväksi tarkoitettujen tavaroiden ja palveluiden tuottaminen;
- b) yritykset tai yritysmäiset yhteisöt, jotka ovat julkisyhteisöjen yksiköitä, jos niiden tuotos on pääasiassa markkinatonta ja jos ne ovat julkisyhteisöjen yksiköiden valvonnassa;
- c) itsenäisinä oikeushenkilöinä pidettävät voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka ovat julkisyhteisöjen valvomia markkinattomia tuottajia;
- d) itsenäiset eläkerahastot, kun maksujen suorittamisveloitteesta on säädetty lailla ja kun julkisyhteisö hallinnoi varoja maksuja ja etuuksia koskevissa ratkaisuisissa ja hyväksymisissä.

2.113 *Julkisyhteisöjen sektori jakautuu seuraaviin neljään alasektoriin:*

- a) valtionhallinto (S.1311);
- b) osavaltiohallinto (S.1312);
- c) paikallishallinto (S.1313);
- d) sosiaaliturvarahastot (S.1314).

Valtionhallinto (lukuun ottamatta sosiaaliturvarahastoja)(S.1311)

2.114 Määritelmä: Tähän alasektoriin luetaan kaikki valtion ministeriöt ja keskusvirastot, joiden toimivalta normaalisti ulottuu koko talousalueelle, ei kuitenkaan sosiaaliturvarahastojen hallintoa.

Alasektoriin S.1311 luetaan ne voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joita valtionhallinto valvoo ja joiden toimivalta ulottuu koko talousalueelle.

Sellaiset markkinoita säätelevät organisaatiot, jotka ovat joko yksinomaan tai pääasiallisesti tukipalkkioiden jakajia, luokitellaan alasektoriin S.1311. Ne organisaatiot, jotka yksinomaan tai pääasiallisesti ostavat, pitävät hallussa ja myyvät maataloustuotteita tai elintarvikkeita, luokitellaan sektoriin S.11.

Osavaltiohallinto (lukuun ottamatta sosiaaliturvarahastoja) (S.1312)

2.115 Määritelmä: Tähän alasektoriin luetaan valtion hallintoelimet, jotka ovat erillisiä institutionaalisia yksiköitä ja hoitavat joitakin julkisen hallinnon tehtäviä valtionhallintoa alemmalla mutta paikallishallintoa ylemmällä tasolla, ei kuitenkaan sosiaaliturvarahastojen hallintoa.

Alasektoriin S.1312 luetaan ne voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joita osavaltion hallintoelimet valvovat ja joiden toimivalta rajoittuu osavaltiohallinnon talousalueelle.

Paikallishallinto (lukuun ottamatta sosiaaliturvarahastoja) (S.1313)

2.116 Määritelmä: Tähän alasektoriin luetaan ne julkisen hallinnon elimet, joiden toimivalta ulottuu ainoastaan talousalueen paikalliseen osaan, ei kuitenkaan sosiaaliturvarahastojen paikallisia laitoksia.

Alasektoriin S.1313 luetaan ne voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joita paikalliset julkisen hallinnon elimet valvovat ja joiden toimivalta rajoittuu paikallisten hallintoelinten talousalueille.

Sosiaaliturvarahastot (S.1314)

2.117 Määritelmä: Alasektoriin sosiaaliturvarahastot luetaan ne valtionhallinnon, osavaltiohallinnon ja paikallishallinnon institutionaaliset yksiköt, joiden pääasiallista toimintaa on sosiaalietuuksien tuottaminen ja jotka täyttävät molemmat seuraavista kahdesta kriteeristä:

- a) lain tai asetuksen mukaan tietyt väestöryhmät ovat velvollisia osallistumaan järjestelmään tai maksamaan sosiaaliturvamaksuja; ja
- b) julkisyhteisö vastaa – riippumattomasti tehtävästään valvovana elimenä tai työnantajana – laitoksen hallinnosta maksuja ja etuuksia koskevissa ratkaisuissa ja hyväksymisessä.

Yksittäisen henkilön maksamien maksujen ja sen riskin välillä, jonka alaiseksi kyseinen henkilö joutuu, ei ole tavallisesti suoraa yhteyttä.

KOTITALOUDET (S.14)

2.118 Määritelmä: Kotitaloussektori (S.14) kattaa henkilöt tai henkilöryhmät kuluttajina ja markkinatavaroita ja rahoitus- ja muita palveluita tuottavina yrittäjinä (markkinatuottajina), jos tavaroiden ja palveluiden tuotanto ei ole erillisten yritysmäisinä yhteisöinä käsiteltyjen yksiköiden toimintaa. Kotitaloussektoriin

luetaan myös henkilöt tai henkilöryhmät tavaroiden ja muiden kuin rahoituspalveluiden tuottajina omaa loppukäyttöä varten.

Kotitaloudet voidaan kuluttajina määritellä pieniksi henkilöryhmiksi, joilla on yhteinen asunto, jotka panevat yhteen tulonsa ja varallisuutensa ja jotka kuluttavat kollektiivisesti tiettytyyppisiä, pääasiassa asumiseen ja ruokaan liittyviä tavaroita ja palveluita.

Kotitalouksien pääasialliset varat ovat seuraavat:

- a) palkansaajakorvaukset;
- b) omaisuustulot;
- c) muilta sektoreilta saadut tulonsiirrot;
- d) markkinatuotteiden myyntitulot; ja
- e) laskennalliset tulot tuotoksesta omaan loppukulutukseen.

2.119 Kotitaloussektoriin luetaan:

- a) yksilöt tai yksilöryhmät, joiden pääasiallinen tarkoitus on kuluttaminen;
- b) henkilöt, jotka asuvat pysyvästi laitoksissa ja joilla on vähän tai ei lainkaan itsenäistä toiminta- tai päätösvaltaa taloudellisissa asioissa (esim. luostareissa elävien uskonnollisten veljeskuntien jäsenet, pitkäaikaispotilaat sairaaloissa, pitkiä tuomioita kärsivät vangit, vanhainkodeissa pysyvästi asuvat vanhukset). Näitä ihmisiä käsitellään yhtenä institutionaalisenä yksikkönä, toisin sanoen yhtenä kotitaloutena;
- c) yksilöt tai yksilöryhmät, joiden pääasiallinen tarkoitus on kuluttaminen ja jotka tuottavat tavaroita ja palveluita yksinomaan omaan käyttöön. Ainoastaan kahden tyyppiset omaan kulutukseen tuotetut palvelut luetaan mukaan järjestelmään: omistusasuntopalvelut ja palkatun työvoiman tuottamat kotitalouspalvelut;
- d) muut kuin yritysmäisinä yhteisöinä pidetyt yksityiset elinkeinonharjoittajat ja yhtiökumppanuudet, joilla ei ole oikeudellista asemaa ja jotka ovat markkinatuottajia;
- e) kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (KPVTY:t), joilla ei ole itsenäistä oikeudellista asemaa, tai KPVTY:t, joilla sellainen on, mutta jotka ovat vain vähämerkityksellisiä.

2.120 Kotitaloussektori jaetaan EKT:ssä seuraaviin alasektoreihin:

- a) työnantajat (S.141) ja elinkeinonharjoittajat (S.142);
- b) palkansaajat (S.143);
- c) omaisuustulojen saajat (S.1441);

- d) eläkkeensaajat (S.1442);
- e) muiden tulonsiirtojen saajat (S.1443).

2.121 Kotitaloudet jaetaan alasektoreihin koko kotitalouden saaman suurimman tulolajin mukaan (työnantajatulot, palkansaajakorvaukset jne). Jos samassa kotitaloudessa saadaan monenlaisia tuloja tuloryhmää kohti, luokitus perustuu kotitalouden kokonaistuloihin kussakin ryhmässä.

Työnantajat (ja elinkeinonharjoittajat) (S.141 ja S.142)

2.122 Määritelmä: Alasektori työnantajat ja muut elinkeinonharjoittajat koostuu sellaisten kotitalouksien ryhmästä, joilla markkinatavaroiden ja -palvelujen tuotannosta saadut sekatulot (B.3) ovat suurin tulolähde kotitaloudelle kokonaisuudessaan, vaikka ne eivät muodostaisikaan enempää kuin puolet kotitalouden kokonaistuloista. Näitä tuloja kotitaloudet saavat omistaessaan yhtiöimättömiä kotitalousyrityksiä, joissa voi olla myös palkattua henkilöstöä.

Palkansaajat (S.143)

2.123 Määritelmä: Alasektori palkansaajat koostuu sellaisten kotitalouksien ryhmästä, joiden tuloista palkansaajakorvaukset (D.1) on suurin tulolähde kotitaloudelle kokonaisuudessaan.

Omaisuustulojen saajat (S.1441)

2.124 Määritelmä: Alasektori omaisuustulojen saajat koostuu sellaisten kotitalouksien ryhmästä, joille omaisuustulot (D.4) on suurin tulolähde kotitaloudelle kokonaisuudessaan.

Eläkkeensaajat (S.1442)

2.125 Määritelmä: Alasektori eläkkeensaajat koostuu sellaisten kotitalouksien ryhmästä, joille eläkkeet on suurin tulolähde kotitaloudelle kokonaisuudessaan.

Eläkkeensaajat ovat kotitalouksia, joille työ- tai muut eläkkeet mukaan luettuna aikaisemmilta työnantajilta saatavat eläkkeet ovat suurin tulolähde.

Muiden tulonsiirtojen saajat (S.1443)

2.126 Määritelmä: Alasektori muiden tulonsiirtojen saajat koostuu sellaisten kotitalouksien ryhmästä, joille muut tulonsiirrot on suurin tulolähde kotitaloudelle kokonaisuudessaan.

Muita tulonsiirtoja ovat kaikki muut tulonsiirrot kuin omaisuustulot, eläkkeet ja pysyvästi laitoksissa elävien henkilöiden tulot.

2.127 Jos sektorin määrittelyyn tarvittavat tulolähteiden suhteelliset osuudet eivät ole tiedossa kotitalouden osalta kokonaisuudessaan, luokitteluun käytetään viitehenkilön tuloja. Kotitalouden viitehenkilö on henkilö, jolla on suurimmat tulot. Jos viimeksi mainittua tietoa ei ole saatavissa, kotitalouksien alasektorin määrittelyyn käytetään sen henkilön tuloja, joka sanoo olevansa viitehenkilö.

- 2.128 Kotitalouksien alasektorin määrittelyyn voidaan käyttää muita kriteerejä, esimerkiksi kotitalouksien luokittelu yrittäjätoiminnan mukaan: maatalouskotitaloudet ja muut kuin maatalouskotitaloudet.

KOTITALOUKSIA PALVELEVAT VOITTOA TAVOITTELEMATTOMAT YHTEISÖT (S.15)

- 2.129 Määritelmä: Sektori kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (KPVTY:t) (S.15) koostuu voittoa tavoittelemattomista yhteisöistä, jotka ovat kotitalouksia palvelevia erillisiä juridisia yksiköitä ja yksityisiä markkinattomia tuottajia. Niiden pääasialliset varat ovat kuluttajakotitalouksilta saatuja käteis- tai luontoismuotoisia vapaaehtoisia maksuja, julkisyhteisöjen suorittamia maksuja ja omaisuustuloja.
- 2.1302 Jos nämä yhteisöt eivät ole kovin merkittäviä, niitä ei lueta kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sektoriin vaan kotitaloussektoriin, sillä niiden taloustoimia on mahdotonta erottaa kyseisen sektorin (S.14) yksiköiden taloustoimista. Julkisyhteisöjen valvomat markkinattomat kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt luokitellaan julkisyhteisöjen sektoriin.

Kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sektori sisältää esimerkiksi seuraaviin pääryhmiin lukeutuvia yhteisöjä, jotka tarjoavat markkinattomia tavaroita ja palveluita kotitalouksille:

- a) ammattiyhdistykset, ammatilliset ja tieteelliset seurakunnat, kuluttajayhdistykset, poliittiset puolueet, kirkot tai uskonnolliset yhdyskunnat (myös julkisen sektorin rahoittamat mutta ei valvomat) ja sosiaaliset, kulttuuri- ja viihde- sekä urheilukerhot; ja
- b) hyväntekeväisyys-, hätäapu- ja avunantojärjestöt, joita muut institutionaaliset yksiköt rahoittavat vapaaehtoisin käteis- tai luontoismuotoisin tulonsiirtein.

Sektori S.15 sisältää hyväntekeväisyys-, hätäapu- tai avunantoelimen, jotka palvelevat ulkomaisia talousyksiköitä, mutta se ei sisällä yksiköitä, joiden jäsenyys oikeuttaa ennakoita määrättyihin tavariin ja palveluihin.

ULKOMAAT (S.2)

- 2.131 Määritelmä: Ulkomaat (S.2) on sellaisten yksiköiden ryhmä, joilla ei ole mitään luonteenomaisia toimintoja ja varoja; se sisältää sellaisia ulkomaisia talousyksiköitä, jotka harjoittavat taloustoimia kotimaisten institutionaalisten yksiköiden kanssa tai joilla on muita taloudellisia yhteyksiä kotimaisten talousyksiköiden kanssa. Sen tilit antavat yleiskuvan niistä taloudellisista suhteista, jotka yhdistävät kansantalouden ulkomaiden kanssa. EU:n toimielimet sekä kansainväliset järjestöt sisältyvät sektoriin.
- 2.132 Ulkomaat ei ole sektori, jossa on pidettävä täydellisiä tilejä. On kuitenkin tarkoituksenmukaista käsitellä ulkomaita sektorina. Sektorit saadaan disaggregoimalla koko kansantalous siten, että saadaan homogeenisempia kotimaisten institutionaalisten yksiköiden ryhmiä, joiden taloudellinen toiminta, tavoitteet ja tehtävät ovat samanlaisia. Tämä ei päde ulkomaiden sektoriin: sektorille kirjataan yritysten ja rahoituslaitosten, voittoa tavoittelemattomien laitosten, kotitalouksien ja julkisyhteisöjen taloustoimet ja muut virrat ulkomaisten

institutionaalisten yksiköiden kanssa ja muut taloudelliset suhteet kotimaisten ja ulkomaisten yksiköiden kesken, esimerkiksi kotimaisten yksiköiden vaateet ulkomaisia yksiköitä kohtaan.

2.133 Ulkomaiden tileihin sisältyy ainoastaan kotimaisten institutionaalisten yksiköiden ja ulkomaisten talousyksiköiden välisiä taloustoimia, kuitenkin seuraavin poikkeuksin:

- a) kotimaisen talousyksikön hoitamat tuontitavaroiden kuljetuspalvelut (vievän maan rajalle saakka) esitetään ulkomaiden tileillä FOB tuonnissa, vaikka kotimaiset talousyksiköt ovat ne tuottaneet;
- b) ulkomaisia varoja koskevat taloustoimet kotimaantalouden eri sektoreihin kuuluvien kotimaisten talousyksiköiden välillä esitetään ulkomaiden yksityiskohtaisilla rahoitustileillä. Vaikka kyseiset taloustoimet eivät vaikuta maan rahoitusasemaan ulkomaiden suhteen, ne vaikuttavat yksittäisten sektoreiden rahoitussuhteisiin ulkomaiden kanssa;
- c) maan velkataloustoimet eri maantieteellisiin vyöhykkeisiin kuuluvien ulkomaisten talousyksiköiden välillä esitetään ulkomaiden tilien maantieteellisen luokituksen mukaan. Vaikka nämä taloustoimet eivät vaikuta maan kokonaisvelkaan ulkomaiden suhteen, ne vaikuttavat sen velkaan maailman eri osille.

2.134 Ulkomaiden sektori (S.2) jakautuu seuraavasti:

- a) Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä toimielimet ja elimet (S.21);
 1. Euroopan unionin jäsenvaltiot (S.211);
 2. Euroopan unionin toimielimet ja elimet (S.212);
- b) kolmannet maat ja EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet kansainväliset järjestöt (S.22).

TUOTTAJAYKSIKÖIDEN SEKTORILUOKITUS OMISTAJUUDEN OIKEUDELLISEN PÄÄJAOTTELUN MUKAAN

2.135 Seuraavassa yleiskatsauksessa ja kohdissa 2.94–2.101 esitetään yhteenveto tuottajayksiköiden sektoriluokituksen periaatteista käyttäen standardikäsitteitä yhteisöjen päätyyppien kuvaamisessa.

2.136 Yksityiset ja julkiset yritykset, jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan seuraavasti:

- a) pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluita) tuottavat: sektori S.11 yritykset;
- b) pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset.

2.137 Itsenäisinä juridisinä yksiköinä pidettävät osuuskunnat ja yhtiökumppanuudet, jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan seuraavasti:

- a) pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluita) tuottavat: sektori S.11 yritykset;
 - b) pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset.
- 2.138 Julkiset tuottajat, jotka erityislainsäädännön perusteella ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä ja jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan seuraavasti:
- a) pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluita) tuottavat: sektori S.11 yritykset;
 - b) pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset.
- 2.139 Julkiset tuottajat, jotka eivät ole itsenäisiä juridisia yksiköitä ja jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan seuraavasti:
- a) jos ne ovat yritysmäisiä:
 - 1. pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluita) tuottavat: sektori S.11 yritykset;
 - 2. pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset.
 - b) jos ne eivät ole yritysmäisiä: sektori S.13 julkisyhteisöt, koska ne muodostavat kiinteän osan niitä valvovasta yksiköstä.
- 2.140 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (yhdistykset, säätiöt), jotka ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä, luokitellaan seuraavasti:
- a) pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluja) tuottavat markkinatuottajat: sektori S.11 yritykset;
 - b) pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset;
 - c) markkinattomat tuottajat:
 - 1. sektori S.13 julkisyhteisöt, jos ne ovat julkisia tuottajia, joita julkisyhteisöt valvovat;
 - 2. sektori S.15 kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jos ne ovat yksityisiä tuottajia.
- 2.141 Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja yhtiökumppanuudet, jotka eivät ole itsenäisiä juridisia yksiköitä ja jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan seuraavasti:
- a) jos ne ovat yritysmäisiä:
 - 1. pääasiallisesti tavaroita ja palveluita (paitsi rahoituspalveluita) tuottavat: sektori S.11 yritykset;

2. pääasiallisesti rahoituksen välitystä harjoittavat ja rahoituksen välitystä avustavat: sektori S.12 rahoituslaitokset.

b) jos ne eivät ole yritysmäisiä, ne luokitellaan sektoriin S.14 kotitaloudet.

2.142 Pääkonttorit luokitellaan seuraavasti:

a) sektori S.11 yritykset, jos koko yhtiöryhmän, joka on markkinatuottaja, pääasiallinen toiminta on tavaroiden ja palveluiden (paitsi rahoituspalveluiden) tuotanto (katso 2.23.e);

b) sektori S.12 rahoituslaitokset, jos koko yhtiöryhmän pääasiallinen toiminta on rahoituksen välitys (katso 2.40.e).

Hallintayhtiöitä, jotka ovat tytäryhtiöryhmän varojen hallussapitäjiä, kohdellaan aina rahoituslaitoksina. Hallintayhtiöt pitävät hallussa yhtiöryhmän varoja mutta eivät suorita ryhmää koskevia liikkeenjohdollisia tehtäviä.

2.143 Taulukko 2.5 kuvaa kaavion muodossa edellä esitettyjä erilaisia tapauksia.

Taulukko 2.5 – Tuottajayksiköiden sektoriluokitus

Tuottajatyypit		Markkinatuottajat (tavarat ja palvelut, paitsi rahoituspalvelut)	Markkinatuottajat (rahoituksen välitys)	Muut markkinattomat tuottajat	
Oikeudellinen standardikuvaus					
Yksityiset ja julkiset yritykset		S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset	Julkiset tuottajat	Yksityiset tuottajat
Osuuskunnat ja yhtiökumppanuudet, jotka ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä		S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset		
Julkiset tuottajat, jotka erityislainsäädännön perusteella ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä		S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset		
Julkiset tuottajat, jotka eivät ole itsenäisiä juridisia yksiköitä	sellaiset, joilla on yritysmäisiä piirteitä	S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset	S.13 julkisyhteisöt	
	muut				
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä		S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset	S.13 julkisyhteisöt	
Yhtiökumppanuudet, jotka eivät ole itsenäisiä juridisia yksiköitä	sellaiset, joilla on yritysmäisiä piirteitä	S.11 yritykset	S.12 rahoituslaitokset	S.13 julkisyhteisöt	S.15 kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
	muut	S.14 kotitaloudet	S.14 kotitaloudet		
Yksityiset elinkeinonharjoittajat					

Pääkonttorit, joiden valvoman yritysryhmän pääasiallinen toimintatyyppi on	tavaroiden ja muiden kuin rahoituspalvelujen tuotanto	S.11 yritykset			
	rahoituspalvelujen tuotanto		S.12 rahoituslaitokset		

PAIKALLISET TOIMIALAYKSIKÖT JA TOIMIALAT

2.144 Useimmat tavaroita ja palveluita tuottavat institutionaaliset yksiköt harjoittavat useampia toimintoja samaan aikaan. Ne saattavat harjoittaa pääasiallista toimintaa, joitakin sivutoimintoja ja joitakin aputoimintoja.

2.145 Toiminta tapahtuu, kun yhdistetään sellaisia resursseja kuin laitteet, työvoima, valmistustekniikka, tietoverkot ja tuotteet siten, että se johtaa tiettyjen tavaroiden ja palveluiden luomiseen. Toiminnalle ovat ominaisia panoksena käytetyt tuotteet, tuotantoprosessi ja tuotoksena syntyvät tuotteet.

Toiminnot voidaan määrittää viittaamalla NACE Rev. 2:n (Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus) määrättyyn tasoon.

2.146 Jos yksikkö harjoittaa useampaa kuin yhtä toimintaa, kaikki toiminnot, jotka eivät ole aputoimintoja (katso 3 luvun 3.12 kohta), pannaan järjestykseen bruttoarvonlisäyksen mukaan. Pääasiallinen toiminta ja sivutoiminnot voidaan erottaa syntyneen merkitsevemmän arvonlisäyksen perusteella.

2.147 Tuotantoprosessin ja tavaroiden ja palveluiden käytön yhteydessä esiintyvien virtojen analysoimiseksi on välttämätöntä valita yksiköitä, jotka korostavat teknistaloudellisia suhteita. Tämä vaatimus edellyttää, että institutionaaliset yksiköt täytyy on jaettava pienempiin ja homogeenisempiin yksiköihin tuotannon lajin mukaan. Paikalliset toimialayksiköt on tarkoitettu tämän toiminnallisen tarkastelun tarpeen täyttämiseen.

Paikalliset toimialayksiköt

2.148 Määritelmä: Paikallinen toimialayksikkö (paikallinen TAY) on osa TAY:ä ja vastaa paikallista yksikköä. Paikallista TAY:ä kutsutaan toimipaikaksi SNA:ssa ja ISIC Rev. 4:ssä. TAY ryhmittelee kaikki institutionaalisen yksikön osat NACE Rev. 2:n nelinumerasella sen mukaan, miten se toimii tuottajana jonkin toiminnan aikaansaamiseksi, ja TAY vastaa yhtä tai useampaa institutionaalisen yksikön operationaalista alaryhmää. Institutionaalisen yksikön tietojärjestelmän täytyy kyetä osoittamaan tai laskemaan jokaiselle paikalliselle TAY:lle ainakin tuotannon arvo, välituotekäyttö, palkansaajakorvaukset, toimintaylijäämä ja työllisyys sekä kiinteän pääoman bruttomuodostus.

Paikallinen yksikkö on tavaroita ja palveluita tuottava institutionaalinen yksikkö, joka sijaitsee maantieteellisesti tunnistettavassa paikassa.

Paikallinen TAY saattaa vastata institutionaalista yksikköä tuottajana; toisaalta se ei voi koskaan kuulua kahteen eri institutionaaliseen yksikköön.

2.149 Jos tavaroita ja palveluita tuottavalla institutionaalisella yksiköllä on pääasiallista toimintaa ja sen lisäksi yksi tai useampia sivutoimintoja, se jaetaan samaan määrään toimialayksiköitä (TAY) ja sivutoiminnot luokitellaan pääasiallisesta toiminnasta erillisten nimikkeiden alle. Aputoimintoja ei erotella pääasiallisista tai sivutoiminnoista. Tiettyyn luokittelujärjestelmän nimikkeeseen kuuluvat TAY:t voivat kuitenkin tuottaa tuotteita kyseisen homogeenisen ryhmän ulkopuolelta niihin liittyvinä sivutoimintoina, joita saatavissa olevien kirjanpitoasiakirjojen perusteella ei

voida erikseen tunnistaa. Yksi toimialayksikkö voi siis harjoittaa yhtä tai useampaa sivutoimintaa.

Toimiala

2.150 Määritelmä: Toimiala koostuu ryhmästä paikallisia toimialayksiköitä (TAY), jotka harjoittavat samaa tai samantyyppistä toimintaa. Luokituksen yksityiskohtaisimmalla tasolla toimiala koostuu kaikista paikallisista toimialayksiköistä, jotka kuuluvat NACE Rev. 2:n yhteen nelinumerotasoon ja jotka niin ollen harjoittavat samaa NACE Rev. 2:ssa määriteltyä toimintaa.

Toimialat sisältävät sekä paikallisia toimialayksiköitä, jotka tuottavat markkinatavaroita ja -palveluita, että paikallisia toimialayksiköitä, jotka tuottavat markkinattomia tavaroita ja palveluita. Määritelmän mukaan toimiala koostuu ryhmästä paikallisia toimialayksiköitä, jotka harjoittavat samanlaista tuotantotoimintaa huolimatta siitä, tuottavatko institutionaaliset yksiköt, joihin ne kuuluvat, markkinatuotosta tai markkinatonta tuotosta.

2.151 Toimialat voidaan ryhmitellä seuraaviin kolmeen ryhmään:

- a) Toimialat, jotka tuottavat markkinatavaroita ja -palveluita (markkinatoimialat) ja tavaroita ja palveluita omaan loppukäyttöön. Palvelut omaan loppukäyttöön koskevat omistusasuntojen asumispalveluita ja palkatun henkilöstön tuottamia kotitalouspalveluita.
- b) Toimialat, jotka tuottavat julkisyhteisöjen markkinattomia tavaroita ja palveluita: julkisyhteisöjen markkinattomat toimialat.
- c) Toimialat, jotka tuottavat kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen markkinattomia tavaroita ja palveluita: kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen markkinattomat toimialat.

Toimialojen luokittelu

2.152 Paikallisten toimialayksiköiden toimialoittaiseen ryhmittelyyn käytettävä luokitus on NACE Rev. 2.

HOMOGEENISET TUOTANTOYKSIKÖT JA HOMOGEENISET TUOTANTOHAARAT

2.153 Tuotantoprosessia koskevaan analyysiin parhaiten soveltuva yksikkö on homogeenisen tuotannon yksikkö. Yksiköllä on yhtenäinen toiminta, joka tunnustetaan panostensa, tuotantoprosessin ja tuotosten perusteella.

Homogeeninen tuotantoyksikkö

2.154 Määritelmä: Homogeeninen tuotantoyksikkö harjoittaa yhtenäistä toimintaa, joka tunnustetaan panostensa, tuotantoprosessin ja tuotostensa perusteella. Panokset ja tuotokset muodostavat tuotteet eritellään niiden fyysisten ominaisuuksien, jalostusasteen sekä käytetyn tuotantotekniikan mukaan. Ne voidaan yksilöidä tuoteluokituksen avulla (toimialoittainen tuoteluokitus – CPA). CPA on

tuoteluokitus, jonka elementit rakentuvat toimialoittaista alkuperää koskevien kriteerien mukaan NACE Rev. 2:n määritelmässä toimialoittaisen alkuperän.

Homogeeninen tuotantohaara

- 2.155 Määritelmä: Homogeeninen tuotantohaara muodostuu homogeenisen tuotannon yksiköiden ryhmittelystä. Homogeenisen tuotantohaaran kattama toimintojen joukko yksilöidään viittaamalla tuoteluokitukseen. Homogeeninen tuotantohaara tuottaa luokituksessa määriteltyjä tavaroita ja palveluita ja ainoastaan niitä.
- 2.156 Homogeeniset tuotantohaarat ovat taloudellista analyysiä varten suunniteltuja yksiköitä. Homogeenisen tuotannon yksiköitä ei voida yleensä havainnoida suoraan; tilastokyselyissä käytetyiltä yksiköiltä kerätyt tiedot täytyy järjestellä uudelleen homogeenisten tuotantohaarojen muodostamiseksi.